

Lietuvos Respublikos
FINANSŲ MINISTERIJA

Finansuoja
Europos Sąjunga

aplinkos apsaugos politikos Centras
center for environmental policy

**2021–2027 METŲ ES FONDŲ INVESTICIJŲ
PROGRAMOS KEITIMO, PAPILDANT
LIETUVOS GYNYBOS IR SAUGUMO
PRAMONĖS KONKURENCINGUMUI
STIPRINTI, KRITINEI INFRASTRUKTŪRAI
MODERNIZUOTI IR APSAUGOTI,
CIVILINĖS SAUGOS SISTEMAI GERINTI IR
SOCIALINIO BŪSTO PLĖTRAI SKIRTAIS
PRIORITETAIS,
STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI
VERTINIMO ATRANKOS DOKUMENTAS**

2025 m. gruodis, Vilnius

TURINYS

ĮVADAS	3
1. INFORMACIJA APIE PROGRAMOS KEITIMO ORGANIZATORIŲ.....	4
2. INFORMACIJA APIE PLANĄ AR PROGRAMĄ	5
2.1. Plano ar programos pavadinimas	5
2.2. Plano ar programos pagrindiniai tikslai.....	5
2.3. 2021–2027 metų ES fondų investicijų programos keitimas papildant ES atsparumui, strateginiam savarankiškumui ir konkurencingumui stiprinti skirtais specialiaisiais prioritetais: kontekstas ir įgyvendinamos veiklos	5
2.4. Plano ar programos sąsajos su kitais planais ar programomis	10
2.5. Plano ar programos alternatyvų aprašymas	13
3. INFORMACIJA APIE NUMATOMĄ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VIETĄ	14
3.1. Informacija apie numatomas alternatyvias plano ar programos įgyvendinimo vietas ..	14
3.2. Informacija apie kiekvieną numatomą plano ar programos įgyvendinimo vietą	14
3.3. Teritorijos apsaugos statusas.....	14
3.4. Ar teritorijoje randamos saugomos gyvūnų ar augalų rūšys ir/ar natūralios buveinės, kitos saugotinos gamtinės ar kultūros paveldo vertybės	20
3.5. Ar plano arba programos įgyvendinimas gali sąlygoti teritorijos aplinkos kokybės normų viršijimą	23
3.6. Ar teritorija yra jautri ir (arba) vertinga aplinkos apsaugos požiūriu	24
4. INFORMACIJA APIE PLANO AR PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ APLINKAI REIKŠMINGUMĄ.....	25
5. KITA INFORMACIJA.....	50
5.1. Informacija apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti.....	50
5.2. Informacija apie galimą visuomenės nepasitenkinimą planu ar programa	50

IVADAS

2021 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerija parengė 2021–2027 m. Partnerystės sutartį ir ES fondų investicijų programą (toliau – Programa) – dokumentus, apibrėžiančius ES Sanglaudos politikos fondų investicijų politikos tikslus, uždavinius, priemones ir planuojamus pasiekti rezultatus. Šie strateginiai dokumentai turės įtakos daugelio ūkinės veiklos sričių (pramonės, energetikos, transporto, vandens ūkio ir kt.) plėtrai, todėl, vadovaujantis ES ir nacionaliniais teisės aktais, 2020–2021 m. buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.

Atsižvelgiant į Europos Komisijos (EK) Sanglaudos politikos reglamentų pakeitimų pasiūlymus, kuriais išplečiama Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Sanglaudos fondo (SaF) ir Europos socialinio fondo+ (ESF+) taikymo sritis, valstybėms narėms **sudarant galimybę planuoti investicijas naujose strateginėse srityse, kurios svarbios atsparumui, saugumui bei gynybos pramonei**, buvo priimtas sprendimas Programą papildyti naujais specialiais prioritetais 11. Gynybos ir saugumo pramonės stiprinimas, 12. Geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros apsaugos, viešųjų vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų valdymo centrų atsparumo didinimas, 13. Energetinės infrastruktūros atsparumo didinimas, 14. Karinio mobilumo stiprinimas, 15. Gynybos infrastruktūros atsparumo ir civilinės parengties stiprinimas, 16. Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas, 17. Socialinio būsto fondo plėtra.

Vadovaujantis pagrindiniu Lietuvos Respublikos teisės aktu, reglamentuojančiu planų ir programų strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, – Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1467 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – SPAV tvarkos aprašas), 2021–2027 m. ES fondų investicijų programa laikoma strateginiu dokumentu, kuris nustato ūkinės veiklos, įrašytos į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ar 2 priedus, vystymo pagrindus ir kuris rengiamas didesniai nei 10 kv. kilometrų plotui, t. y. rengiant tokį dokumentą ar jo esminį pakeitimą turi būti atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, o rengiant neesminį pakeitimą – atliekama atranka strateginiam pasekmių aplinkai vertinimui atlikti, kurios tikslas – nuspręsti, ar privaloma atlikti plano arba programos strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.

Atsižvelgiant į tai, kad rengiamas Programos papildymas naujais specialiaisiais prioritetais orientuotas į atsparumo, strateginio savarankiškumo, civilinės parengties ir konkurencingumo stiprinimo veiksmus, kurių įgyvendinimas dėl savo pobūdžio neturės reikšmingų neigiamų pasekmių aplinkai, aplinkos apsaugos požiūriu jis laikomas neesminiu keitimu, todėl jam atliekama atranka dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo.

Lietuvos Respublikoje atranką strateginiam pasekmių aplinkai vertinimui atlikti reglamentuoja Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-456 „Dėl planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – SPAV atrankos tvarkos aprašas).

Atliekant atranką, plano ar programos rengimo organizatorius ar jo konsultantas parengia Plano ar programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos dokumentą (toliau –

Vertinimo atrankos dokumentas) ir pateikia jį strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektams.

Pagal SPAV tvarkos aprašo 7.2.1 papunktį, Programa laikoma valstybės lygmens dokumentu, kurį tvirtina ar priima Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar ministras (-ai), todėl subjektų funkcijas atlieka Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

1. INFORMACIJA APIE PROGRAMOS KEITIMO ORGANIZATORIŲ

2021–2027 metų ES fondų investicijų programos keitimo papildant Europos Sąjungos (ES) atsparumui, strateginiam savarankiškumui ir konkurencingumui stiprinti skirtais prioritetais organizatorius yra **Lietuvos Respublikos finansų ministerija**, adresas: Lukiškių g. 2, 01512 Vilnius, tel. (+370 5) 239 0000, el. paštas finmin@finmin.lt.

Vadovaujantis SPAV tvarkos aprašo 8.1 papunkčiu, plano ar programos rengimo organizatorius gali sutartiniais pagrindais pasitelkti fizinį ar juridinį asmenį vertinimui atlikti ir vertinimo dokumentams rengti. Organizatoriaus užsakymu, atrankos dėl SPAV dokumentą rengia ir atrankos procedūras atlieka **VšĮ „Aplinkos apsaugos politikos centras“**, adresas: A. Juozapavičiaus g. 6/2, 09310 Vilnius, el. paštas aapc@aapc.lt, interneto svetainės adresas: www.aapc.lt, tel. +370 687 35207.

2. INFORMACIJA APIE PLANĄ AR PROGRAMĄ

2.1. Plano ar programos pavadinimas

Pilnas plano ar programos, kuriai atliekama atranka dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, pavadinimas – *2021–2027 metų ES fondų investicijų programos keitimas papildant Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės konkurencingumui stiprinti, kritinei infrastruktūrai modernizuoti ir apsaugoti, civilinės saugos sistemai gerinti ir socialinio būsto plėtrai skirtais prioritetais.*

2.2. Plano ar programos pagrindiniai tikslai

Finansų ministerija, atsižvelgdama į Europos Komisijos siūlomus sanglaudos politikos reglamentų pakeitimus (toliau – reglamentai), kuriais išplečiama Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Sanglaudos fondo (SaF) ir Europos socialinio fondo+ (ESF+) taikymo sritis, valstybėms narėms sudarant galimybę planuoti investicijas naujose strateginėse atsparumui, saugumui bei gynybos pramonei svarbiose srityse, inicijavo Investicijų programos pakeitimą.

Investicijų programą numatyta papildyti į Europos Sąjungos (toliau – ES) atsparumo, strateginio savarankiškumo ir konkurencingumo stiprinimą orientuotais specialiaisiais prioritetais – įskaitant investicijas į gynybą ir saugumą, kritinę energetinę infrastruktūrą, civilinę saugą, tvarų vandens išteklių valdymą bei prieinamo ir tvaraus būsto plėtrą. **Šių prioritetų įtraukimas atspindi siekį sustiprinti ES sanglaudos politikos gebėjimą operatyviai reaguoti į nuolat kintančius geopolitinius, ekonominius ir klimato kaitos iššūkius.**

2.3. 2021–2027 metų ES fondų investicijų programos keitimas papildant ES atsparumui, strateginiam savarankiškumui ir konkurencingumui stiprinti skirtais specialiaisiais prioritetais: kontekstas ir įgyvendinamos veiklos

Investicijų programą planuojama papildyti šiais naujais specialiaisiais prioritetais:

- 11 specialusis prioritetas.** Gynybos ir saugumo pramonės stiprinimas
- 12 specialusis prioritetas.** Geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros apsaugos, viešųjų vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų valdymo centrų atsparumo didinimas
- 13 specialusis prioritetas.** Energetinės infrastruktūros atsparumo didinimas
- 14 specialusis prioritetas.** Karinio mobilumo stiprinimas
- 15 specialusis prioritetas.** Gynybos infrastruktūros atsparumo ir civilinės parengties stiprinimas
- 16 specialusis prioritetas.** Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas
- 17 specialusis prioritetas.** Socialinio būsto fondo plėtra

11 specialiajam prioritetui keliamas uždavinys

11.1 *Didinti pramonės pajėgumus, siekiant skatinti gynybos pajėgumų didinimą, pirmenybę teikiant dvejopą naudojimo pajėgumams.*

Prioriteto veiklų poreikis yra grindžiamas būtinybe Lietuvai, kaip maža ir atvira ekonomika pasižyminčiai ES rytinio pasienio šaliai, suteikti finansinius svertus, skatinant investicijas į gynybos pajėgumus, pirmiausiai nacionaliniam saugumui užtikrinti. Siekiant paskatinti lietuviškos kilmės produktų eksportą, darbo vietų kūrimą itin svarbu investuoti į inovatyvių produktų, skirtų gynybos ir saugumo sektoriui, kūrimą ir vystymą, šio sektoriaus įmonių naujų gamybos pajėgumų sukūrimą, bandymų infrastruktūrą ir inovacijų partnerystės veiklas.

Siekiant skatinti gynybos pajėgumų didinimą bei stiprinti Lietuvos ir visos ES saugumo pramonę, numatomos tokios veiklos (veiksmų rūšys):

- **Didinti įmonių pajėgumus investuoti į inovatyvių produktų, skirtų gynybos ir saugumo sektoriui, kūrimą ir vystymą:** investuojama į įmonių MTEP vykdymo veiklas, tokiu būdu skatinant privačių investicijų į MTEP augimą gynybos ir saugumo sektoriuje. Veikla prisideda prie sisteminio pajėgumų investuoti stiprinimo, įmonėms žengiant nuo idėjos prie testuoto prototipo ir ankstyvosios komercializacijos stadijos. Sėkmingai vystomi prototipai padės įmonėms tapti konkurencingomis tiek vietiniuose, tiek ES bei NATO projektuose, kur svarbu ne tik mokslinis potencialas, bet ir technologinis pasirengimas.
- **Skatinti Lietuvos inovacijų ekosistemą, išvystant gynybos ir saugumo pramonės įmonėms skirtą viešos priedigos eksperimentavimo, prototipavimo ir bandymų infrastruktūrą.** Siekiant užtikrinti sklandų ir efektyvų Miltech smėliadėžės darbą bus investuojama į gynybos ir saugumo pramonės įmonei reikalingus viešos priedigos infrastruktūros objektus – eksperimentinės plėtros laboratorijų, testavimo teritorijų, demonstravimo erdvių ir panašių objektų statybą ar (ir) rekonstrukciją ir įrengimą (įskaitant reikalingos teritorijos pritaikymą).
- **Skatinti inovacijų bendradarbiavimo partnerystės veiklas gynybos ir saugumo srityje:** investuojama į bandomųjų partijų (prototipų) testavimą, vertinimą ir įsigijimą (7–8 techninės parengties lygis). Veikla įgyvendinama taikant inovacijų partnerystės modelį, kuris leidžia viešajam pirkėjui kartu su tiekėju vystyti sprendimus etapais – nuo funkcinio reikalavimo iki prototipo išbandymo – su aiškia galimybe pereiti į bandomosios partijos įsigijimą.
- **Siekiant skatinti investicijas į naujus amunicijos gamybos pajėgumus, didinti gynybos ir saugumo pramonės pajėgumus bei užtikrinti nacionalinį ir viso regiono saugumą:** bus investuojama į amunicijos gamybos pajėgumams sukurti reikalingos infrastruktūros sukūrimą ir gamybos įrenginių įsigijimą. Planuojama investuoti į valstybės valdomos AB „Giraitės ginkluotės gamykla“ vidutinio kalibro NATO standarto 30-35 mm amunicijos gamybinių pajėgumų sukūrimą Lietuvoje.

Pagal 12-ąjį specialųjį prioritetą keliamas uždavinys

12.1 *Skatinti saugią prieigą prie vandens, tvarią vandentvarką, įskaitant integruotą vandentvarką, ir vandens išteklių atsparumą*

12.1 uždavinys keliamas atsižvelgiant į Lietuvos, kaip ES pasienio valstybės, esančios greta šalių agresorių, situaciją ir iš to kylančias grėsmes. Europoje daugėjant incidentų, susijusių su geriamojo vandens tiekimo saugos pažeidimais, tampa vis svarbiau užtikrinti nepertraukiamą geriamojo vandens tiekimą, stiprinant tiek infrastruktūros fizinę apsaugą, tiek ir veiklos atsparumą galimoms grėsmėms. Saugus ir patikimas geriamojo vandens tiekimas yra būtinas

kasdieniam gyventojų gyvenimui, sveikatos apsaugos sistemai, ekonomikos funkcionavimui ir visuomenės stabilumui. Bet kokie tiekimo sutrikimai gali turėti grandininį poveikį – nuo sanitarinės rizikos iki socialinės įtampos.

Lietuvoje ilgą laiką į geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros apsaugą buvo investuojama nepakankamai – naujos priemonės nebuvo diegiamos, o esamų priemonių techninė būklė nepalaikoma. Taip pat, geriamojo vandens išgavimo, paruošimo, tiekimo bei sistemos valdymo objektuose trūksta modernių stebėsenos ir kontrolės sprendimų.

Siekiant didinti geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros atsparumą numatytas **geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros saugumo stiprinimas, viešųjų vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų valdymo centrų atsparumo didinimas**. Įgyvendinant šią 12.1 uždavinio veiklą bus skatinamos apsaugos priemonės, kurios numatytos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių saugumo planuose¹ (pvz.: perimetro saugos, pastatų apsaugos, objektų apsauginės signalizacijos, vaizdo stebėjimo, apšvietimo, pavojaus signalizavimo ir įeigos kontrolės sistemos)². Pritaikytos modernios stebėsenos priemonės ir kontrolės sprendimai leistų tiksliau nustatyti incidentų laiką ir aplinkybes, palengvintų tyrimų vykdymą ir prevencinių priemonių planavimą.

Įgyvendinant **13-ąjį specialųjį prioritetą** keliamas uždavinys

13.1 Skatinti energijos jungčių ir susijusios perdavimo, paskirstymo ir pagalbinės infrastruktūros, taip pat kritinės energetinės infrastruktūros apsauga bei įkrovimo infrastruktūros diegimą

13.1 uždavinys keliamas įvertinus tai, jog energetikos sektorius vis dažniau susiduria su hibridinėmis grėsmėmis – kibernetinėmis atakomis, fiziniu sabotažu ir informacinėmis manipuliacijomis. Šios grėsmės gali destabilizuoti elektros tiekimą, paveikti visuomenės pasitikėjimą ir sukelti plataus masto krizes. Tuo pačiu metu klimato kaita didina ekstremalių oro reiškinių dažnį ir intensyvumą, kelia grėsmę infrastruktūros fiziniam stabilumui.

Patikimas elektros tiekimas yra būtinas visų gyvybiškai svarbių paslaugų veikimui – sveikatos apsaugai, ryšiams, vandens tiekimui, transportui. Net trumpalaikiai tiekimo sutrikimai gali sukelti grandininį poveikį visuomenės stabilumui. Atspari infrastruktūra užtikrina valstybės funkcionavimą net ir krizės metu. Investicijos į infrastruktūros atsparumą yra ne tik saugumo, bet ir ekonominio efektyvumo klausimas – jos sumažina avarijų, remonto ir krizių valdymo kaštus.

Siekiant sumažinti gamtos sukeltų elektros tinklo gedimų skaičių ir **miškingose vietovėse** apsaugoti elektros tinklą nuo užvirsti ant laidų galinčių medžių, **elektros oro linijos bus keičiamos požeminiais kabeliais**. Bus investuojama į elektros linijų tiesimą bei atnaujinimą, elektros požeminių kabelių klojimą bei išmaniojo elektros tinklo įrengimą, didinant elektros energijos tinklo tvarumą, atsparumą ir lankstumą.

¹ Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių saugumo planas privalo būti suderintas su Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos policija;

² Galimų apsaugos priemonių sąrašas nėra baigtinis.

14 specialiojo prioriteto uždavinys

14.1. *Skatinti atsparios gynybos infrastruktūros, pirmenybę teikiant dvejopos paskirties infrastruktūrai, taip pat karinio mobilumo ES bei civilinės parengties didinimą.*

14.1 uždavinys keliamas atsižvelgiant į tai, jog pasikeitus geopolitinei situacijai regione, išskilo poreikis didinti Europos šalių karinio mobilumo galimybes ir įrengti dvejopo naudojimo infrastruktūrą. Auganti grėsmė nuo hibridinių ir konvencinių priešiško veiksmų verčia užtikrinti, kad transporto infrastruktūra būtų parengta greitai reaguoti.

Investicijos prisidės prie transporto infrastruktūros pritaikymo dvejopo naudojimo (civilinės ir karinės) reikmėms plėtros ir karinio mobilumo didinimo. **Investicijos į kelių tinklą** skiriamos siekiant užtikrinti kelių infrastruktūros pritaikymą dvigubos paskirties (civilinės ir karinės) reikmėms, tobulinti ir plėtoti kelių techninius parametrus, tenkinančius kelių transporto apkrovimo reikalavimus, taip pat užtikrinti tinkamą eismo saugumą ir pralaidumą. Kelių infrastruktūros (tiltų, viadukų, alternatyvių koridorių ir aplinkkelių) parametrų sustiprinimas ir pritaikymas dvejopo naudojimo reikmėms tiek TEN-T, tiek ne TEN-T tinkle taip pat suteikia didelės naudos civiliniam judumui, ekonominėms jungtims ir reagavimo į krizes pajėgumams tiek šalyje, tiek ES mastu. Atitiktis ES ir NATO standartams leis užtikrinti, kad infrastruktūra būtų parengta greitam karinių, skubiosios pagalbos tarnybų ir civilinių pajėgų dislokavimui, judėjimui ir pasirengimui atsakyti į galimas grėsmes.

Stiprinant karinio mobilumo galimybes **geležinkelių sektoriuje**, investicijos bus nukreiptos į infrastruktūros pritaikymą dvejopo naudojimo reikmėms – tiek civiliniam, tiek kariniam transportui. Tai apims kelias sritis, įskaitant pervažų modernizavimą, krovinių terminalų įrengimą, geležinkelio stočių ir kitos svarbios infrastruktūros objektų gerinimą, prisidedančias prie greitesnio karinių ir civilinių pajėgų judėjimo, gyvybiškai svarbių funkcijų tęstinumo, nacionalinio saugumo.

15 specialusis prioritetasis apima uždavinį

15.1. *Skatinti atsparios gynybos infrastruktūros, pirmenybę teikiant dvejopos paskirties infrastruktūrai, taip pat karinio mobilumo ES bei civilinės parengties didinimą*

Prioritetas formuluojamas atsižvelgiant į būtinybę kompleksiškai stiprinti valstybės atsparumą pasikeitus regiono saugumo situacijai po Rusijos pradėto karo prieš Ukrainą ir išaugus hibridinėms bei karinėms grėsmėms. Siekiant spręsti kylančius iššūkius būtina modernizuoti sveikatos priežiūros infrastruktūrą, stiprinti civilinę parengtį, didinti viešojo saugumo institucijų pajėgumus atremti hibridines grėsmes bei užtikrinti tinkamą gyventojų perspėjimą ir apsaugą. Augant rizikoms ir visuomenės lūkesčiams, taip pat būtina plėsti priedangų tinklą, modernizuoti savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrus bei užtikrinti kritinės infrastruktūros apsaugą. Siekiant visų šių tikslų numatomi šie veiksmai:

- **Stiprinti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą.** Numatoma sukurti naują modernią, šiuolaikinius standartus atitinkančią sveikatos priežiūros infrastruktūrą, skirtą nepertraukiamai ir saugiai teikti specializuotas chirurgijos, intensyviosios terapijos ir kitas būtinas sveikatos priežiūros paslaugas bei sukurti dvejopo panaudojimo infrastruktūrą, kuri esant ekstremaliajai situacijai, krizėms ar karo atveju būtų pertvarkoma ir užtikrintų galimybę saugiai personalui teikti būtinas skubiosios medicinos pagalbos ir stacionarines paslaugas pacientams. Taip pat numatoma modernizuoti regioninio traumų centro

operacinių korpuso infrastruktūrą, siekiant užtikrinant kokybišką ir saugų chirurgijos paslaugų teikimą pacientams.

- **Plėsti gyventojų perspėjimo sirenomis infrastruktūrą**, kad būtų pasiektas 75 proc. gyventojų perspėjamumas sirenomis.
- **Sukurti daugiakanalę perspėjimo platformą**. Siekiama sukurti bei įdiegti Lietuvos gyventojų perspėjimui skirtas daugiakanales perspėjimo platformas, kurios leidžia per vieną valdymo sistemą vienu metu aktyvuoti pagrindines perspėjimo priemones. Sukuriant daugiakanalę perspėjimo platformą kartu bus atnaujinta Lietuvoje dar 2012 m. įdiegta trumpųjų perspėjimo pranešimų į mobiliuosius telefonus sistema (GPIS), kuri šiuo metu jau yra pasenusi bei neatitinka esamų poreikių ir saugumo standartų.
- **Sustiprinti viešąjį saugumą užtikrinančių institucijų pajėgumus atremti hibridines grėsmes, užtikrinti kritinės infrastruktūros objektų fizinę apsaugą ir prisidėti prie šalies gynybos**. Įgyvendinant veiklą planuojama viešojo saugumo institucijas aprūpinti: individualiomis pareigūnų apsaugos priemonėmis (šalmais, liemenėmis, pirmosios medicininės pagalbos rinkiniais ir kitomis priemonėmis³); bepiločių orlaivių aptikimo ir neutralizavimo sistemomis; šarvuotais visureigiais ir specialiomis lengvosiomis transporto priemonėmis; palydovinėmis mobiliojo ryšio ir duomenų perdavimo sistemomis; įranga, reikalinga sustiprinti SGD terminalo fizinę apsaugą.
- **Užtikrinti BIVP metodo taikymą, administruojant vietos plėtros strategijas, civilinės saugos švietimo srityje**. Parama bus teikiama vietos plėtros strategijų keitimui, susijusiam su šio uždavinio įtraukimu, taip pat užtikrinant vietos plėtros strategijų valdymą ir stebėseną.
- **Modernizuoti ir įrengti priedangas visuomeninės paskirties pastatuose ir statiniuose, įskaitant jų pritaikymą asmenims su negalia ir riboto judumo asmenims; įrengti ir pritaikyti infrastruktūrą, būtiną priemonių atsargų saugojimui**.
- **Modernizuoti savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrus**.

16 specialusis prioritetą numato uždavinį:

16.1. *Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą.*

16.1 uždavinys keliamas atsižvelgiant į poreikį stiprinti civilinę parengtį. Trys didžiosios pastarųjų metų krizės (COVID-19 pandemija, migracijos krizė Baltarusijos pasienyje bei karas Ukrainoje) parodė medicinos personalo, gebančio operatyviai ir koordinuotai teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, svarbą. Siekiant išlaikyti reikiamą sveikatos priežiūros paslaugų apimtį, kokybę, efektyvumą ir mastą, būtina planuoti ir numatyti specifinius mokymus. Keičiantis geopolitinei situacijai bei atsižvelgiant į Ukrainos patirtį, kritiškai svarbu tinkamai paruošti sveikatos priežiūros specialistus, gebančius operatyviai ir koordinuotai teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas ekstremaliosios situacijos, krizių ar karo atvejais. Ypač svarbios tampa taktinės medicinos bei šiuolaikinių pirmosios pagalbos principų mišrių traumų atveju žinios bei įgūdžiai sveikatos priežiūros specialistams. Krizių, ekstremaliosios situacijos ar karo metu labai svarbi savanorių pagalba teikiant pirmąją pagalbą, pirmąją psichologinę pagalbą. Todėl būtina

³ Priemonių sąrašas nėra baigtinis. Ginklai ir šaudmenys Investicijų programos lėšomis **nefinansuojami**.

plėtoti specialistų ir gyventojų mokymosi visą gyvenimą galimybes, siekiant atliepti naujus gebėjimų poreikius – stiprinti pasirengimą karinėms grėsmėms ir kitiems pavojams.

Siekiant skatinti civilinės parengties įgūdžius, numatytos šios veiklos:

- **Stiprinti sveikatos priežiūros ir kitų specialistų taktinės medicinos žinias ir specialiąsias kompetencijas, didinti gyventojų sveikatos raštingumą.** Numatoma finansuoti sveikatos priežiūros specialistų ir kitų specialistų kvalifikacijos tobulinimą, įskaitant taktinę mediciną Lietuvoje ir ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, siekiant paruošti specialistus operatyviai ir koordinuotai teikti sveikatos priežiūros paslaugas ekstremaliosios situacijos, krizių ar karo atvejais; taip pat numatoma finansuoti pirmosios pagalbos ir pirmosios psichologinės pagalbos mokymus, taip siekiant sustiprinti visuomenės pirmosios pagalbos ir pirmosios psichologinės pagalbos teikimo įgūdžius, kad jie galėtų efektyviai ir greitai reaguoti į nelaimingus atsitikimus ir mokėtų elgtis ekstremalių situacijų ir krizių metu.
- **Stiprinti vietos gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms.** Įgyvendinant vietos plėtros strategijas bus organizuojamos įvairios edukacinės ir prevencinės programos, skirtos vykdyti gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais bei apimančios teorinius, simuliacinius ir praktinius užsiėmimus, skirtus gyventojų saugumui ir švietimui, krizių valdymo efektyvumui ir bendruomenių atsparumui stiprinti.

17 specialiojo prioriteto uždavinys

17.1. Skatinti galimybes gauti prieinamą ir tvarų būstą

17.1 uždavinys keliamas atsižvelgiant į poreikį didinti socialinio būsto prieinamumą labiausiai pažeidžiamiems asmenims (šeimoms). Nors savivaldybės kasmet vykdo socialinio būsto fondo plėtrą, asmenų (šeimų) aprūpinimo socialiniu būstu problema išlieka vis dar aktuali. Siekiant užkirsti kelią socialinei atskirčiai ir su ja kovoti, ypač svarbu užtikrinti šeimų, auginančių vaikus, teises į tinkamą būstą.

Siekiant padidinti socialinio būsto prieinamumą, **numatyta plėtoti socialinio būsto fondą** visoms Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme nurodytoms tikslinėms grupėms (jaunoms šeimoms, šeimoms, auginančioms tris ar daugiau vaikų, likusiems be tėvų globos asmenims ir jų šeimoms, asmenims su negalia ir jų šeimoms ir kt.), siekiant užtikrinti vaiko / šeimos ar asmens teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas, ir taip didinti nepalankias sąlygas turinčių asmenų ir šeimų, integraciją, taip pat, atsižvelgiant į bendruosius darnaus vystymosi principus, siekti užtikrinti galimybę naudotis įsidarbinimo, sveikatos priežiūros, švietimo, vaikų priežiūros, socialinėmis, kultūros ir kitomis asmenims (šeimoms) reikalingomis paslaugomis.

2.4. Plano ar programos sąsajos su kitais planais ar programomis

Rengiant 2021–2027 metų ES fondų investicijų programos keitimą, papildant naujais specialiaisiais prioritetais ir atliekant atranką dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, nustatytos sąsajos su nacionaliniais ir tarptautiniais strateginiais dokumentais (1 lentelė).

1 lentelė. Siūlomų Investicijų programos pakeitimų sąsajos su nacionaliniais ir tarptautiniais strateginiais dokumentais

Strateginis dokumentas	Su investicijų prioritetais susiję strateginio dokumento tikslai ir uždaviniai
<p>2021-2030 m. Nacionalinis pažangos planas (NPP), patvirtintas 2020 m. rugsėjo 9 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 998</p>	<p>10 tikslas – stiprinti nacionalinį saugumą ir jo uždaviniai, susiję su Lietuvos kariuomenės kovinę galią ir atgrasymo potencialo stiprinimu, transporto infrastruktūros, reikalingos tarptautiniam kariniam judumui sukūrimu ir pritaikymu, visuomenės atsparumo ir pasirengimo stiprinimu, efektyviu krizių valdymu.</p> <p>6 tikslas – užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui ir jo uždaviniai, susiję su Lietuvos elektros energijos rinkos ir elektros energetikos sistemos adekvatumo užtikrinimu, vidaus energijos gamybos ir bendrojo galutinio energijos vartojimo atsinaujinančių energijos išteklių dalies didinimu, vandens tiekimo paslaugų prieinamumo ir efektyvumo didinimu.</p> <p>2 tikslas – didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį ir jo uždaviniai, susiję su gyvenimo kokybės gerinimu.</p> <p>1 tikslas – pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą.</p>
<p>Valstybės pažangos strategija. Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gruodžio 23 d., Nr. XIV-2466</p>	<p>Planuojamos investicijos atitinka strategijos vizijas:</p> <p>Lietuva – atspari ir įtakinga tarptautinės sistemos veikėja. Ji geba numatyti įvairius išorinius sukrėtimus vis labiau nenuspėjamame pasaulyje, pasirengti jiems ir juos atlaikyti, greitai atsigausti nuo jų ir tapti stipresnė.</p> <p>Lietuva yra šalis, kur gali greitai pasiekti tai, ko reikia žmogaus gerovei. Visa Lietuvos teritorija – darniai ir subalansuotai išvystyta.</p> <p>Planuojamos investicijos prisidės įgyvendinant strategijoje numatytus atsparumo didinimo veiksmus: atnaujinti šalies infrastruktūrą, stengiantis užtikrinti didesnį karinį mobilumą ir sukrėtimams atsparų kritinių paslaugų teikimą, ypač komunikacijų, transporto, duomenų valdymo ir energetikos srityse; skatinti nacionalinės gynybos pramonės integraciją į tarptautinę (ES ir NATO) gynybos pramonės plėtrą.</p> <p>Siekiant subalansuoto ir darnaus teritorijų vystymo, investicijos skatins kompleksinę plėtrą, atsižvelgiant į vietos sąlygas bei regionines demografines prognozes.</p>
<p>Europos žaliasis kursas</p>	<p>Europos žaliasis kursas yra ES augimo strategija. Tai politikos iniciatyvų rinkinys, kuriuo ES padedama vykdyti žaliąją pertvarką ir siekti galutinio tikslo – iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą.</p> <p>Žaliuoju kursu pabrėžiama, kad prie kovos su klimato kaita reikia prisidėti visose politikos srityse. Šia strategija remiamos priemonės įvairiuose ekonomikos sektoriuose, įskaitant energetiką, transportą, pramonę, žemės ūkį, tvarų finansavimą ir kt.</p>
<p>2002 m. gegužės 28 d. Lietuvos Respublikos</p>	<p>Strategijoje nustatomi esminiai nacionalinio saugumo interesai, pagrindiniai rizikos veiksniai, pavojai ir grėsmės šiems interesams,</p>

<p>seimo nutarimas Nr. IX-907 dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo</p>	<p>įtvirtinami valstybės nacionalinio saugumo sistemos plėtros, užsienio, gynybos ir vidaus politikos prioritetai, ilgojo laikotarpio uždaviniai valstybės saugumo būklei užtikrinti.</p> <p>Planuojamos investicijos atitinka nacionalinius su valstybės gynimu ir valstybės bei visuomenės atsparumo didinimu susijusius prioritetus ir uždavinius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • užtikrinti savalaikį Lietuvos kariuomenės poreikius atitinkančios infrastruktūros vystymą. • užtikrinti, kad civilinių sektorių, ypač transporto, energetikos, finansų ir kredito, informacinių technologijų ir telekomunikacijų, žemės ir maisto ūkio plėtra atitiktų pasirengimo valstybės ginkluotai gynybai poreikius, didintų ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumą ir saugumą, garantuotų pakankamą strateginį rezervą ar reikalingus gamybos pajėgumus, • nuosekliai gerinti priimančiosios šalies karinio mobilumo sąlygas, vystant dvejopos paskirties kariniams poreikiams svarbią civilinę infrastruktūrą, • plėtoti civilinės saugos sistemos pajėgumus, stiprinant kompetencijas civilinės saugos srityje, organizacinį parengtumą, užtikrinant pakankamus materialinius ir žmogiškuosius išteklius. • stiprinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumą, patikimumą ir atsparumą, įskaitant vietinės elektros generacijos didinimą, užtikrinant galimybes Lietuvai savarankiškai apsirūpinti elektra, o elektros energetikos sistemai veikti savarankiškai izoliuotu režimu; stiprinti Lietuvos Respublikos integraciją į ES energetikos sistemas, skatinti energijos šaltinių tiekimo diversifikavimą ir darnią bei konkurencingą energetikos sektoriaus plėtrą.
<p>Lietuvos gynybos politikos baltoji knyga</p>	<p>Planuojamos investicijos atitinka knygoje numatytas pagrindines Lietuvos gynybos politikos kryptis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nacionalinių gynybos pajėgumų stiprinimas • NATO kolektyvinės gynybos ir atgrasymo stiprinimas • visuomenės ir valstybės pasirengimo ir atsako į nekarines grėsmes stiprinimas • regioninio ir tarptautinio saugumo plėtra <p>Investicijos bus aktualios sprendžiant knygoje minimus ypatingos svarbos energetinės infrastruktūros apsaugos klausimus, atnaujinant ir plečiant karinę infrastruktūrą.</p>
<p>ES Strateginis kompasas saugumui ir gynybai</p>	<p>Dokumento tikslas – apibrėžti bendrą ES saugumo ir gynybos viziją iki 2030 m. Su planuojamomis investicijomis susiję du ramsčiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saugoti – stiprinti atsparumą kibernetinėms, hibridinėms, jūrų ir kosmoso grėsmėms. • Investuoti – didinti gynybos finansavimą, plėtoti bendrus projektus ir inovacijas (ypač naujas technologijas).
<p>Europos hidrologinio atsparumo strategija</p>	<p>Šia strategija siekiama gerinti ES vandentvarką, kartu didinant vandentvarkos įmonių konkurencingumą ir novatoriškumą.</p>

	Planuojamos investicijos atitinka strategijos tikslą užtikrinti švarų ir įperkamą vandenį ir sanitarijos sąlygas visiems ir visada.
ES pasirengimo krizėms strategija	<p>Strategijoje numatyta 30 pagrindinių veiksmų ir pateiktas išsamus veiksmų planas, padedant siekti krizėms pasirengusios Europos Sąjungos tikslų ir diegti integruotosios parengties kultūrą visose ES politikos srityse.</p> <p>Planuojamos investicijos tiesiogiai atitinka strategijos tikslus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Europos esminių visuomeninių funkcijų apsauga • Gyventojų parengties skatinimas • Reagavimo į krizes koordinavimo stiprinimas • Civilinio ir karinio bendradarbiavimo stiprinimas • Prognozavimo ir numatymo pajėgumų stiprinimas • Viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo didinimas • Bendradarbiavimo su išorės partneriais stiprinimas
ES Strateginė darbotvarkė 2024–2029 m.	<p>Planuojamos investicijos glaudžiai susijusios su šiais darbotvarkės prioritetais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sustiprinti ES gynybos parengtį ir pajėgumus ir padidinti gynybos išlaidas bei investicijas į gynybą. • stiprinti atsparumą, parengtį, krizių prevenciją ir reagavimo į krizes pajėgumus, siekiant apsaugoti piliečius ir visuomenę nuo įvairių krizių, tokių kaip gaivalinės nelaimės ir ekstremaliosios sveikatos situacijos.

2.5. Plano ar programos alternatyvų aprašymas

Atsižvelgiant į tai, kad 2021–2027 metų ES fondų investicijų programos keitimas, papildant naujais ES atsparumui, strateginiam savarankiškumui ir konkurencingumui stiprinti skirtais specialiaisiais prioritetais, rengiamas siekiant įgyvendinti 2025 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2025/1914⁴ ir 2025 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2025/1913⁵, kuriais sudarytos galimybės 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos vidurio laikotarpio peržiūros metu papildomai įtraukti naujus specialiuosius prioritetus, konstatuojama, kad Programos keitimo alternatyvos (įskaitant nulinę alternatyvą) nenagrinėtinos.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/1914/oj/eng>

⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202501913

3. INFORMACIJA APIE NUMATOMĄ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VIETĄ

3.1. Informacija apie numatomas alternatyvias plano ar programos įgyvendinimo vietas

Atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo objektas – 2021–2027 metų ES fondų investicijų programos keitimas papildant naujais ES atsparumui, strateginiam savarankiškumui ir konkurencingumui stiprinti skirtais keturiais specialiaisiais prioritetais yra aukščiausio, nacionalinio lygio strateginio planavimo dokumentas, kuriame numatomos veiklos bus įgyvendinamos Sostinės regione (sudarytame iš Vilniaus apskrities savivaldybių) ir Vidurio ir vakarų Lietuvos regione (sudarytame iš Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių ir Utenos apskričių), t. y. visoje šalyje, nenurodant konkrečios vietos. Atsižvelgiant į tai, alternatyvios plano ar programos įgyvendinimo vietos nenagrinėjamos.

3.2. Informacija apie kiekvieną numatomą plano ar programos įgyvendinimo vietą

Programos keitimo veiklos bus įgyvendinamos visoje šalyje, nenurodant konkrečios vietos, todėl šiame dokumente pateikiama apibendrinta informacija apie aktualias Lietuvos Respublikos teritorijos aplinkos charakteristikas.

3.3. Teritorijos apsaugos statusas

Bendrąją Lietuvos saugomų teritorijų sistemą sudaro⁶:

- Konservacinio prioriteto saugomos teritorijos, kuriose saugomi unikalūs arba tipiški gamtinio bei kultūrinio kraštovaizdžio kompleksai ir objektai. Joms yra priskiriami rezervatai (gamtiniai ir kultūriniai), draustiniai bei gamtos ir kultūros paveldo objektai (paminklai);
- Ekologinės apsaugos prioriteto saugomos teritorijos, išskiriamos norint išvengti neigiamo poveikio saugomiems gamtos ir kultūros paveldo kompleksams bei objektams arba neigiamo antropogeninių objektų poveikio aplinkai. Šiai kategorijai yra priskiriamos ekologinės apsaugos zonos;
- Atkuriamosios apsaugos saugomos teritorijos, skiriamos gamtos išteklių atsistatymui, pagausinimui bei apsaugai. Joms yra priskiriami atkuriamieji ir genetiniai sklypai;
- Kompleksinės saugomos teritorijos, kuriose sujungiamos išsaugančios, apsaugančios, rekreacinės ir ūkinės zonos pagal bendrą apsaugos, tvarkymo ir naudojimo programą. Joms yra priskiriami valstybiniai (nacionaliniai ir regioniniai) parkai bei biosferos monitoringo teritorijos (biosferos rezervatai ir biosferos poligonai). Dėl savo svarbos konservacinio prioriteto ir kompleksinės saugomos teritorijos vadinamos ypač saugomomis teritorijomis.

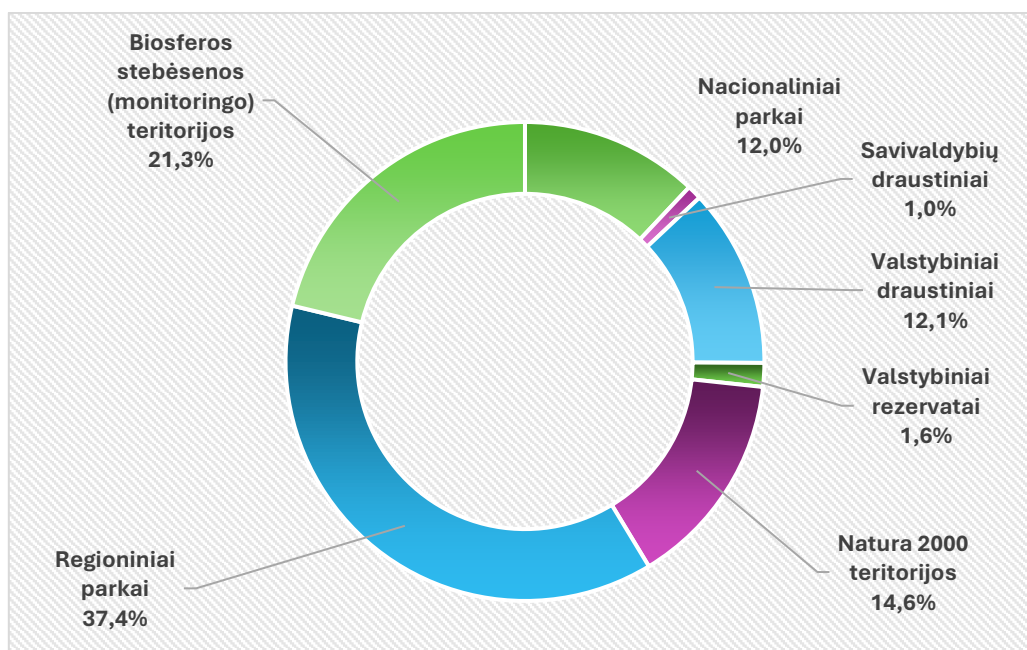
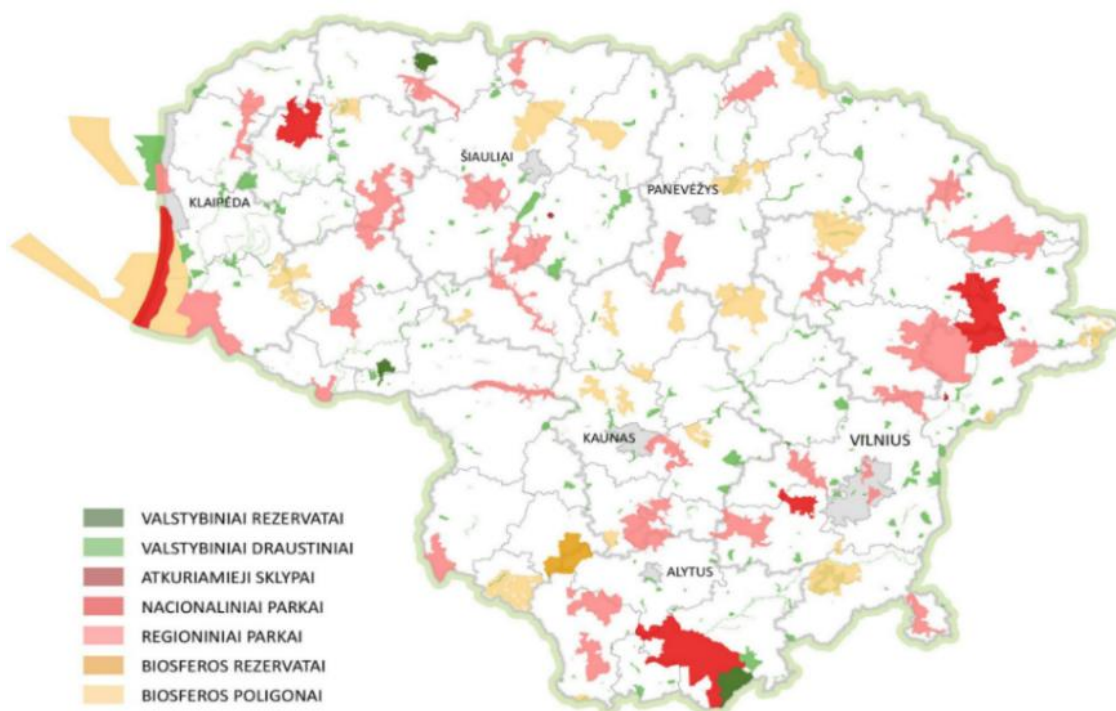
Gamtinis karkasas visas saugomas teritorijas jungia į vientisą tinklą, bet pats nėra laikomas saugoma teritorija.

⁶ Saugomų teritorijų sistema. Prieiga internete: <https://vstt.lrv.lt/lt/saugomu-teritoriju-sistema> (žiūrėta 2025-09-08)

Lietuvos saugomų teritorijų sistemos sudėtinės dalys pavaizduotos 2 lentelėje, o jų pasiskirstymas – 1 pav.

2 lentelė. Lietuvos saugomų teritorijų sistemos sudėtinės dalys (pagal LR saugomų teritorijų įstatymą)

Saugomų teritorijų kategorija	Saugomų teritorijų tipas			
<i>Konservacinės apsaugos prioriteto teritorijos</i>	Rezervatai	Gamtiniai		
		Kultūriniai		
	Draustiniai	Gamtiniai	geologiniai, geomorfologiniai, pedologiniai, hidrografiniai, telmologiniai, talasologiniai, botaniniai, zoologiniai, botaniniai-zoologiniai, genetiniai	
		Kultūriniai	archeologiniai, istoriniai, etnokultūriniai, urbanistiniai / architektūriniai	
		Kompleksiniai	kraštovaizdžio, kartografiniai	
	Paveldo objektai/ paminklai	Gamtos paveldo	geologiniai, geomorfologiniai, hidrografiniai, hidrogeologiniai, botaniniai, zoologiniai	
Kultūros paveldo		archeologiniai, mitologiniai/istoriniai, memorialiniai, dailės, architektūriniai/inžineriniai		
<i>Ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos</i>	Ekologinės apsaugos zonos	<ul style="list-style-type: none"> - Bendrosios ekologinės apsaugos (miestų ir kurortų, pajūrio ir laukų, požeminių vandenų (vandenviečių) paviršinio vandens telkinių, agrarinių takoskyrų, intensyvaus karsto apsaugos); - Buferinės apsaugos (valstybinių parkų, rezervatų ir draustinių, paveldo objektų apsaugos); - Fizinės apsaugos (paveldo objektų, valstybinio geodezinio pagrindo punktų, elektros linijų, dujotiekių ir naftotiekių, ryšių linijų bei kitų infrastruktūros objektų apsaugos); - Regimosios (vizualinės) apsaugos (paveldo objektų, astronomijos observatorijų, aerodromų bei kitų infrastruktūros objektų apsaugos); - Sanitarinės apsaugos (gamybinių ir komunalinių objektų, žemės ūkio įmonių bei kitų ūkio ir infrastruktūros objektų apsaugos). 		
<i>Atkuriamosios apsaugos prioriteto teritorijos</i>	Atkuriamieji sklypai	Uogynų, grybų, vaistažolynų, gyvūnijų, durpynų, požeminio vandens, kt. atsinaujinančių ištekliams atkurti		
	Genetiniai sklypai	Sėkliniams medynams ir kt. rūšių natūraliems genetiniams ištekliams išlaikyti		
<i>Kompleksinės saugomos teritorijos</i>	Valstybiniai parkai	Nacionaliniai	nacionaliniai parkai, istoriniai nacionaliniai parkai	
		Regioniniai	regioniniai parkai, istoriniai regioniniai parkai	
	Biosferos monitoringo teritorijos	biosferos rezervatai		
		biosferos poligonai		

1 pav. Saugomos teritorijos, jų išsidėstymas ir pasiskirstymas pagal tipus, šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, <https://vstt.lrv.lt/lt/saugomu-teritoriju-sistema> (žiūrėta 2025-09-08)

Dėl savo svarbos konservacinio prioriteto ir kompleksinės saugomos teritorijos vadinamos ypač saugomomis teritorijomis. Šiuo metu ypač saugomų teritorijų sistema užima virš 1 200 tūkst. ha, t. y. apie 18,39 proc. šalies ploto (1 pav. ir 3 lentelė).

3 lentelė. Saugomų teritorijų pasiskirstymas pagal tipus, šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos

Kategorija	Skaičius	Plotas, ha	Proc. šalies teritorijos ploto
Konservacinės apsaugos prioriteto teritorijos			
Rezervatai	47	42096,06	
<i>Valstybiniai</i>	5	19 330,51	0,30
<i>Gamtiniai</i>	3	19 081,27	
<i>Kultūriniai</i>	2	249,23	
<i>Rezervatai, esantys valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose</i>	41	22 646,03	0,35
<i>Gamtiniai</i>	39	22 603,67	
<i>Kultūriniai</i>	2	42,35	
<i>Rezervatinės apyrbės</i>	1	119,52	0,002
Draustiniai ¹	1029	469 201,76	
<i>Valstybiniai</i> ²	402	145 947,35	2,24
<i>Gamtiniai</i>	353	110 881,55	
Geologiniai	10	625,11	
Geomorfologiniai	40	21 877,24	
Hidrografiniai	34	12 934,5	
Pedologiniai	11	1 271,25	
Botaniniai	34	5 431,72	
Zoologiniai	28	14 033,98	
Botaniniai-zoologiniai	31	18 035,15	
Genetiniai	112	1 912,11	
Telmologiniai	51	20 756,16	
Talasologiniai ²	1	14 027,1	
<i>Kultūriniai</i>	0	0	
<i>Kompleksiniai</i>	49	49 387,95	
Kraštovaizdžio	49	49 387,95	
<i>Savivaldybės</i>	108	11 769,00	0,18
<i>Gamtiniai</i>	87	6 417,1	
Geologiniai	0	0	
Geomorfologiniai	4	572,05	
Hidrografiniai	3	267,35	
Pedologiniai	0	0	
Botaniniai	30	1981,59	
Zoologiniai	26	1 460,64	
Botaniniai-zoologiniai	22	2060,53	
Genetiniai	0	0	
Telmologiniai	2	74,95	
Talasologiniai	0	0	
<i>Kultūriniai</i>	1	79,92	
Urbanistiniai / architektūriniai	1	79,92	
<i>Kompleksiniai</i>	20	5 271,98	
Kraštovaizdžio	20	5 271,98	
<i>Draustiniai, esantys valstybiniuose parkuose ar biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose</i>	519	311 811,9	4,78
<i>Gamtiniai</i>	303	139 201,68	
Geologiniai	3	1 921,22	
Geomorfologiniai	66	31 763,6	
Hidrografiniai	68	39 259,57	
Pedologiniai	1	143,54	
Botaniniai	35	3 440,17	
Zoologiniai	7	1 084	

Kategorija	Skaičius	Plotas, ha	Proc. šalies teritorijos ploto
Botaniniai-zoologiniai	56	30 218,53	
Genetiniai	10	551,5	
Telmologiniai	55	15 182	
Talasologiniai	2	15 637,55	
<i>Kultūriniai</i>	65	6 437,71	
Archeologiniai	10	1 832,87	
Istoriniai	5	733,52	
Etnokultūriniai	12	1 638,91	
Urbanistiniai/architektūriniai	38	2 232,41	
<i>Kompleksiniai</i>	151	166 174,02	
Kraštovaizdžio	149	166 174,02	
Paveldo objektai ³	911	144,73	0,002
<i>Valstybiniai</i>	701	1 518,5	
Gamtos paminklai	156	1 089,46	
<i>Savivaldybės</i>	210	64,95	
Atkuriamosios apsaugos prioriteto teritorijos	3	875,42	0,01
Kompleksinės saugomos teritorijos	69	974114,47	
<i>Nacionaliniai parkai</i> ⁵	5	145 105,57	2,22
<i>Regioniniai parkai</i> ⁶	30	451 324,59	6,91
<i>Biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijos</i> ⁷	34	256 416,21	
<i>Biosferos rezervatai</i>	1	18 573,84	0,28
<i>Biosferos poligonai</i>	33	344 322,47	5,27
„Natura 2000“ teritorijos	705		
<i>Paukščių apsaugai svarbios teritorijos</i>	85	658 626,59	
<i>Buveinių apsaugai svarbios teritorijos</i>	626	874 716,05	
Iš viso		1 207 665	18,49
Pastabos			
Saugomų teritorijų plotai paskaičiuoti naudojantis Geografinių informacinių sistemų (GIS) programine įranga			
¹ Iš bendro visų draustinių ploto atimtas sutampančių visų draustinių teritorijų plotas (645,00 ha) ir Baltijos jūros talasologinio draustinio plotas (14 027,00 ha)			
² Iš bendro valstybinių draustinių ploto atimtas sutampančių valstybinių draustinių teritorijų plotas (158,00 ha) ir Baltijos jūros talasologinio draustinio plotas (14 027,00 ha)			
³ Iš bendro gamtos paveldo objektų ploto atimtas persidengiančių su kitomis saugomomis teritorijomis plotas (1 438,00 ha)			
⁴ Ekologinės apsaugos prioriteto teritorijų plotas į bendrą saugomų teritorijų plotą neįskaičiuotas;			
⁵ Iš bendro nacionalinių parkų ploto yra atimta Kuršių nerijos nacionalinio parko ploto dalis, kuri patenka į Baltijos jūrą (11 572,00 ha)			
⁶ Iš bendro regioninių parkų ploto yra atimta Pajūrio regioninio parko dalis, kuri patenka į Baltijos jūrą (3 215,00 ha);			
⁷ Iš biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų bendro ploto atimtas į juos patenkančių valstybinių ir savivaldybių draustinių plotas (18 591,00 ha) ir jūrinių – Baltijos jūros, Klaipėdos-Ventspilio plynaukštės ir Sambijos plynaukštės biosferos poligonų plotas (87 888,00 ha)			
⁸ Iš bendro Natura2000 teritorijų ploto atimtas tarpusavyje persidengiančių NATURA2000 teritorijų plotas (464 788.0 ha) ir persidengiančių Natura2000 su kitomis saugomomis teritorijomis plotas (891 971.0 ha).			

Kai kurios Lietuvos saugomos teritorijos įrašytos į tarptautinių saugomų teritorijų sąrašus: Čepkelių, Kamanų ir Viešvilės rezervatai, Žuvinto biosferos rezervatas ir Nemuno deltos regioninis parkas yra tarptautinės svarbos pelkės (Ramsaro konvencija). Kuršių nerijos nacionalinis parkas, Pajūrio ir Nemuno deltos regioniniai parkai yra teritorijos priklausančios Baltijos jūros apsaugos sistemai (HELCOM konvencija). Kuršių nerijos nacionalinis parkas, Kernavės ir Vilniaus pilių rezervatai – saugomos teritorijos įtrauktos į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą (4 lentelė).

4 lentelė. Tarptautinės svarbos saugomos teritorijos Lietuvoje (šaltinis: Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija⁷)

Pasaulio paveldo teritorijos, (UNESCO, 1972)	Tarptautinės svarbos šlapžemės, (RAMSAR, 1971)	Baltijos jūros saugomų teritorijų sistema, (HELCOM, 1974)
Vilniaus senamiestis (1994 m.)	Čepkelių Valstybinis rezervatas (1993 m.)	Kuršių nerijos nacionalinis parkas (1994 m.)
Kuršių nerijos nacionalinis parkas (2000 m.)	Kamanų Valstybinis rezervatas (1993 m.)	
Valstybinis Kernavės kultūrinis rezervatas (2004 m.)	Viešvilės Valstybinis rezervatas (1993 m.)	Pajūrio regioninis parkas (1994 m.)
Trakų istorinis nacionalinis parkas (pateikta paraiška)	Žuvinto biosferos rezervatas (1993 m.)	
Žuvinto biosferos rezervatas (2011 m.)	Nemuno deltos regioninis parkas (1993 m.)	Nemuno deltos regioninis parkas (1994 m.)
	Adučiškio-Svylos-Birvėtos šlapžemių kompleksas (2011 m.)	
	Girutiškio pelkė (2011 m.)	

Stodama į Europos Sąjungą, Lietuva įsipareigojo įgyvendinti Paukščių (2009/147/EB)⁸ ir Buveinių (92/43/EEB)⁹ direktyvas. Šių direktyvų pagrindu Lietuva suformavo Europos Sąjungos svarbos saugomų teritorijų tinklą „Natura 2000“ – Europos Bendrijos svarbos saugomų teritorijų bendrą tinklą, kurį sudaro teritorijos, įtrauktos į Lietuvos Respublikos aplinkos ministro patvirtintus buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašus, taip pat teritorijų, įtrauktų į vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašą, ir skirtas išsaugoti, palaikyti ir prireikus atkurti iki tinkamos apsaugos būklės natūralius buveinių tipus ir gyvūnų bei augalų rūšis jų natūraliame paplitimo areale. Lietuvoje aptinkami 54 buveinių tipai įrašyti į Buveinių direktyvos I priedą (jų apsaugai būtina steigti specialias saugomas teritorijas) bei 101 augalų ir gyvūnų rūšis įrašyta į Buveinių direktyvos II, IV ir V priedus ir 68 perinčios arba reguliariai aptinkamos paukščių rūšys, kurioms steigiamos paukščių apsaugai svarbios teritorijos pagal Paukščių direktyvos reikalavimus. „Natura 2000“ teritorijos yra integruojamos į dabartinę nacionalinę saugomų teritorijų sistemą. Įgyvendinant „Natura“ 2000 teritorijų tinklą Lietuvoje, šiuo metu jau įsteigta:

- 85 teritorijos, svarbios paukščių apsaugai, pagal Paukščių direktyvą (iš viso 658 626,59 ha);
- 620 teritorijų, svarbių buveinių apsaugai, pagal Buveinių direktyvą (iš viso 874 716,05 ha).

Šiuo metu šalyje iš viso yra 705 „Natura 2000“ teritorijos, kurios sudaro 15 proc. šalies teritorijos (be jūrinių teritorijų) Lietuvoje (2 pav.). Beveik 75 proc. „Natura 2000“ teritorijų persidengia su nacionalinėmis šalies saugomomis teritorijomis. „Natura 2000“ teritorijoms tvarkyti rengiami gamtotvarkos planai ar gamtotvarkos priemonės numatomos kituose planavimo dokumentuose (pvz., tvarkymo ir tikslinėse programose). Iš viso gamtotvarkos planavimo dokumentai parengti apie 45 proc. „Natura 2000“ teritorijų. Pažymėtina, kad visoms „Natura 2000“ teritorijoms turi būti parengti individualūs apsaugos tikslai (siekiant išsaugoti ir (ar) atkurti gerą rūšių / buveinių apsaugos būklę) ir šis procesas dar nėra užbaigtas.

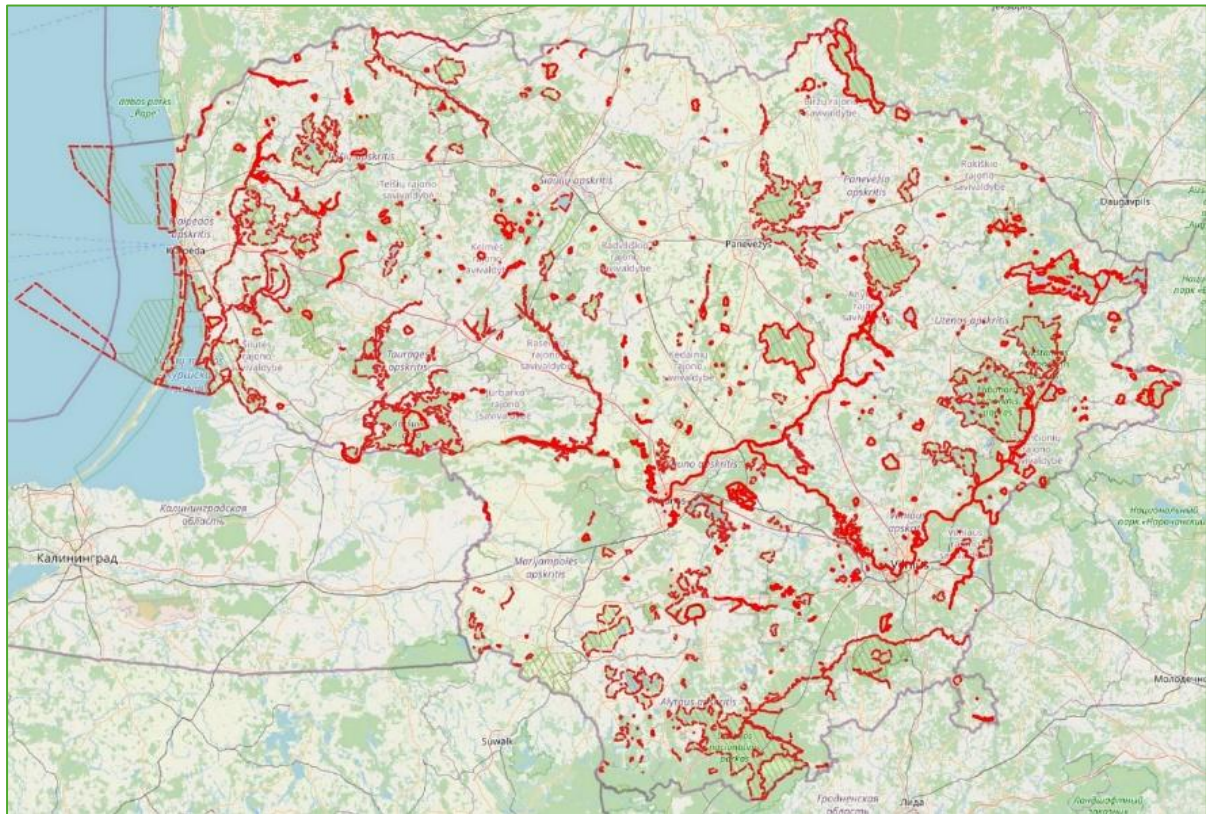
Nagrinėjant pagrindinių saugomų teritorijų rodiklių dinamiką matyti, kad nuo 2007 m. Lietuvoje bendras saugomų teritorijų plotas nuosekliai didėjo. 2007 m. saugomos teritorijos

⁷ Vandenilio plėtros Lietuvoje 2024–2050 m. gairių įgyvendinimo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita, 2024 m. LR aplinkos ministerija

⁸ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos

⁹ Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos

užėmė 15,27 proc. šalies ploto, o iki 2018 m. šis plotas padidėjo 2,37 proc. punktais ir sudarė 17,64 proc. šalies teritorijos. 2022 m. saugomos teritorijos sudarė 18,13 proc. šalies teritorijos, o 2025 m. liepos mėn. apėmė 18,49 proc. šalies teritorijos. Augimą lėmė „Natura 2000“ tinklui priskiriamų saugomų gamtinių teritorijų tinklo plėtra.

2 pav. Natura 2000“ teritorijų tinklas Lietuvoje, šaltinis: biomon.lt, žiūrėta 2024-11-27

3.4. Ar teritorijoje randamos saugomos gyvūnų ar augalų rūšys ir/ar natūralios buveinės, kitos saugotinos gamtinės ar kultūros paveldo vertybės

LR aplinkos ministerijos duomenimis, Lietuvos teritorijos biologinę įvairovę rūšių lygmenyje sudaro virš 20 000 gyvūnų (68 žinduolių, 400 paukščių, 82 žuvų, 7 roplių, 13 varliagyvių, apie 18 000 vabzdžių rūšių), 6100 grybų, 1800 augalų rūšių.

Nuo 2009 m. duomenys apie saugomas rūšis kaupiami Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS)¹⁰. Kaip nurodoma šioje sistemoje, Lietuvos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą (Raudonąją knygą) sudaro 566 rūšys. Iš jų 225 yra gyvūnų, 117 grybų ir 224 augalų rūšys. Griežtai saugomų rūšių skaičius lygus 39. Sąraše daugiausia yra induočių (sporinių ir žiedinių) augalų, tačiau tai negausiausia saugomų rūšių grupė, jeigu skaičiuotume jos santykį su visu šalies floros sąrašu. Pagal tokį matmenį (saugomų rūšių dalis nuo visų šalyje aptinkamų sisteminės grupės rūšių) išsiskiria varliagyviai (sąraše 5 rūšys iš 13 žinomų šalyje). Daugiau kaip po 20 proc. šalies paukščių, žinduolių ir roplių turi teisinę apsaugą, induočių augalų ir samanų

¹⁰ <https://sr.is.biip.lt/> (žiūrėta 2024-11-29)

grupėse tokių yra vos daugiau kaip 10 proc., grybų – tik 6–7 proc. Santykinai mažiausiai saugomų rūšių sąrašė yra vabzdžių – tik apie pusę procento nuo visos šalies vabzdžių galimos įvairovės.

Lietuvoje ir jos teritorinėje jūroje aptinkami 54 Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių tipai ir 106 Europos Bendrijos svarbos augalų ir gyvūnų rūšys, kurioms steigiamos „Natura 2000“ teritorijos.

Lietuvos Raudonojoje knygoje pateikti skaičiai rodo, kad 70 proc. Lietuvos saugomų rūšių būklė yra apibrėžiama kaip grėsminga, t. y. 98 rūšys (17 proc.) priskirtos kritiškai grėsmingos būklės (CR – Critically Endangered) rūšių grupei, 216 rūšių (38 proc.) suteiktas grėsmingos būklės (EN – Endangered) rūšių statusas, 141 rūšis (25 proc.) priklauso pažeidžiamų (VU – Vulnerable) rūšių grupei. Į saugomų rūšių sąrašą taip pat pakliuvo rūšys, kurios pagal dabartinę jų būklę šalyje įvertintos kaip arti grėsmės (NT – Near Threatened) (69 rūšys, 12 proc.), nekeliančios susirūpinimo (LC – Least Concern) (18 rūšių, 3 proc.) ir rūšys, apie kurias trūksta duomenų (DD – Data Deficient) (21 rūšis, 4 proc.).

2014–2018 m. suarta ar kitaip transformuota į kitas naudmenas net 9 proc. visų kartografuotų natūralių pievų ir joms artimų buveinių. Pagal Buveinių direktyvos paskutiniąją (2019 m.) ataskaitą, nėra nė vieno Europos Bendrijos (toliau – EB) svarbos pievų buveinės tipo, kurio apsaugos būklė būtų vertinama kaip palanki; 25 proc. EB svarbos pievų ir joms artimų buveinių būklė yra nepalanki netinkama (U1), o 75 proc. – nepalanki bloga (U2). Nyksta agrarinio kraštovaizdžio paukščiai ir vabzdžiai, visų pirma apdulkintojai.

Lietuvoje yra apie 654 tūkst. ha durpynų, tačiau tik apie 27,6 proc. bendro ploto užima natūralios ar beveik natūralios pelkinės ekosistemos. Beveik 70 proc. šalies pelkių yra nusaustos. Nors pelkių išsaugojimui skiriama vis daugiau dėmesio – į saugomų teritorijų sudėtį įeinančių pelkių plotas siekia apie 18,9 proc. nuo visų Lietuvos pelkių, tipiškiems pelkių kompleksams saugoti Lietuvoje įsteigti 107 telmologiniai draustiniai, septyni Lietuvos pelkiniai kompleksai yra tarptautinės svarbos ir saugomi tarptautinės konvencijos dėl pelkių, turinčių tarptautinę reikšmę, ypač vandens ir pelkių paukščių apsaugai (Ramsaro konvencijos), tačiau pažeistos pelkės atkuriamos vangiai. Iš 8 pelkių buveinių, tik 1 būklė vertinama gerai (2 – nepakankama, 5 – bloga).

Pagal Buveinių direktyvos ataskaitą (2019 m.) tik 8 proc. miško buveinių apsaugos būklė vertinama kaip palanki (FV); 46 proc. miškų buveinių apsaugos būklė nepalanki netinkama (U1), o kitų 46 proc. – nepalanki bloga (U2). Paukščių direktyvos ataskaitos (2019 m.) duomenimis, 20 paukščių rūšių, susijusių su miškų ekosistemomis, populiacijos mažėja.

Atskira Lietuvoje saugomų gamtos vertybių kategorija – gamtos paveldo objektai. 1993 m. priėmus Saugomų teritorijų įstatymą, visi iki to laiko paskelbti valstybės ir savivaldybių saugomi gamtiniai kraštovaizdžio objektai tapo respublikinės ir vietinės reikšmės gamtos paminklų atitikmenimis. 1999 m. lapkričio mėn. 3 d LR aplinkos ministro įsakymu patvirtintas valstybės saugomų gamtinių kraštovaizdžio objektų sąrašas. Vertingiausius objektus LR Vyriausybė 2000 m. kovo 20 d. nutarimu Nr. 311 „Dėl gamtos paminklų paskelbimo“ paskelbė gamtos paminklais.

2001 m. gruodžio 4 d. priėmus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymą, gamtiniai kraštovaizdžio objektai tapo gamtos paveldo objektais.

Gamtos paveldo objektai yra:

- 1) geologiniai – išskirtinių dydžių rieduliai, uolos, smegduobės ir olos, tipiškos arba unikalios, moksliniu požiūriu vertingos atodangos, fosilijų ir mineralų radavietės;

- 2) geomorfologiniai – išskirtinių dydžių ir išvaizdos reljefo formos: kalvos, gūbriai, atragiai, daubos, raguvos, dubakloniai ir kitos reljefo formos;
- 3) hidrogeologiniai – išskirtinio debito ir ypatingų savybių šaltiniai ir versmės;
- 4) hidrografiniai – išskirtinių dydžių rėvos, senvagės, salos, kriokliai ir kiti hidrografinio tinklo elementai;
- 5) botaniniai – išskirtinio amžiaus, matmenų, formų ar dendrologiniu bei estetiniu požiūriu vertingi medžiai, krūmai, saugomų augalų ir grybų rūšių augavietės (buveinės), unikalios ir nykstančios augalų bendrijos, dendrologiniai rinkiniai, dendrologinę vertę turintys parkai ir skverai;
- 6) zoologiniai – saugomų gyvūnų rūšių radavietės (veisimosi ir maitinimosi vietos), gyvūnų kolonijos, unikalūs paukščių lizdai, kitos gyvūnų veiklos retenybės.

2002 m. gruodžio 20 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. 652 „Dėl valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašo patvirtinimo“ patvirtintas valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas yra nuolat pildomas ir tikslinamas.

Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis¹¹, 2024 m. lapkričio mėn. gamtos paveldo objektais Lietuvoje buvo įrašyti 443 vnt. medžių ir krūmų, 93 augavietės, 4 dendrologiniai rinkiniai, 36 medžių grupės, 7 parkai ir skverai, 225 geologiniai objektai (akmenys, atodangos ir kt.), 40 geomorfologinių objektų (daubos, ozai, gūbriai, kalnai, skardžiai ir kt.), 47 hidrogeologiniai objektai (šaltiniai, versmės ir kt.), 24 hidrografiniai objektai (salos, pusiasaliai, ragai ir kt.), 2 zoologiniai objektai (gyvūnų kolonijos ir kt.).

Lietuvos teritorijoje gausu kultūros paveldo objektų, tai – pavieniai, kompleksiniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t. y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar jų dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jiems priskirta teritorija yra atskiri daiktinės teisės objektai ar gali jais būti.

2024 m. Kultūros vertybių registre įregistruotos 26 280 nekilnojamosios kultūros vertybės (unikalūs kodai). Nekilnojamosios kultūros vertybės pagal tipus skirstomos: pavieniai objektai (13 369 objektai), į kompleksus įeinantys objektai (9 287 objektai), kompleksai (2 354 kompleksai), kultūros paveldo vietovės (163 vietovės). Pagal potipius skirstoma į statinius (9 095), vietas (8 990) ir kitus nekilnojamus daiktus (3 969). Pagal reikšmingumo lygmenį iš visų kultūros paveldo objektų išskiriami 6 123 objektai, priskiriami nacionalinio reikšmingumo lygmeniui. Pagal statusą iš visų kultūros paveldo objektų išskiriami 2 344 kultūros paminklai ir 8 174 valstybės saugomi kultūros paveldo objektai.¹²

Lietuvoje įsteigtos trys kultūros paveldo saugomos teritorijos – Kernavės valstybinis kultūrinis rezervatas (191 ha), Vilniaus pilių valstybinis kultūrinis rezervatas (51 ha) ir Trakų istorinis nacionalinis parkas (8 300 ha). Pagal UNESCO Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencijos nuostatas į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą įrašyti penki išskirtinę visuotinę vertę turintys Lietuvos kultūros ir gamtos paveldo objektai: Vilniaus istorinis centras, Kauno modernizmo architektūra, Kuršių nerija, Kernavės archeologinė vietovė ir Struvės geodezinis lankas.

Intensyviausios visų pobūdžių kultūrinio paveldo objektų sancaupos (15–24 vnt./25 km² ir 25–68 vnt./25 km²) yra ties 3 didžiaisiais Lietuvos miestais, Žemaitijoje, Aukštaitijoje ties

¹¹ <https://stvk.lt/stat>

¹² Kultūros vertybių registro duomenys

Švenčionimis ir Ignalina, Neries ir Nemuno slėniuose. Kitoje Lietuvos teritorijos dalyje paveldo vertybės išsidėsčiusios maždaug tolygiai (5–10 vnt./25 km²).¹³

Didžiausią Lietuvos nekilnojamojo kultūros paveldo dalį sudaro architektūrinio, istorinio, memorialinio ir archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo objektai. Dažnai tam pačiam objektui priskiriami keli vertingųjų savybių pobūdžiai.

Archeologinio pobūdžio objektai – piliakalniai, senoviniai pylimai ir gynybiniai įtvirtinimai, senųjų miestų vietos, statinių griuvėsiai ir liekanos, pilkapiai, kapinynai ir kitos laidojimo vietos. Architektūriniai objektai – statiniai, jų dalys, priklausiniai, statinių kompleksai ir ansambliai. Istorinio pobūdžio objektai – istoriniais-reikšmingais pripažinti objektai ar vietovės, susiję su svarbiais visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos įvykiais ar asmenybėmis arba išgarsinti literatūros ar kitų meno kūrinių. Atskirai pažymėtini urbanistinio pobūdžio kultūros paveldo objektai – istoriniai senamiesčiai ir miesteliai, istorinės miestų dalys, senieji kaimai.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų skaičius nuolat kinta. Tebevykstant apskaitos tikslinimo procesui, daliai objektų apsauga panaikinama. Vykstant žemės judinimo darbams, atrandama naujų archeologinio pobūdžio kultūros paveldo objektų. Atitinkant nustatytą amžiaus cenzą, į Kultūros vertybių registrą įrašomi nauji visuomenės raidos istorijai reikšmingi kultūros paveldo objektai. Atskirai pažymėtinas esamų kultūros paveldo objektų apskaitos dokumentų tikslinimas, kurio metu gali keistis nustatytos objektų vertingosios savybės, teritorijos ir apsaugos zonos ribos. Atsižvelgiant į tai, dėl pakitusių nekilnojamojo kultūros paveldo objekto apsaugos reikalavimų gali atsirasti nauji apribojimai veiklai, todėl įgyvendinant projektus, esančius greta kultūros paveldo objektų, turi būti remiamasi naujausia Kultūros vertybių registro informacija.

3.5. Ar plano arba programos įgyvendinimas gali sąlygoti teritorijos aplinkos kokybės normų viršijimą

Kaip nurodyta šio dokumento 2 ir 4 skyriuose, nagrinėjamų 11 – 17 specialiųjų prioritetų veiklomis sudaromos sąlygos Lietuvai stiprinti gynybos ir saugumo pramonės konkurencingumą, modernizuoti kritinę infrastruktūrą bei gerinti civilinės saugos sistemą. Planuojami Investicijų programos keitimai yra būtini, siekiant užtikrinti, kad sanglaudos politikos investicijos atlieptų naujus saugumo ir atsparumo poreikius, o Lietuva galėtų visapusiškai pasinaudoti reglamentuose numatytais ES rytų pasienio valstybėms skirtomis paskatomis. Inicijuojami Investicijų programos pakeitimai atitinka susijusiuose ES strateginiuose dokumentuose įvardintas pagrindines plėtros kryptis.

Pažymėtina, kad finansuotinos veiklos (išskyrus gynybos pramonės ir karinio mobilumo veiklas, kurios pagal NRŽ nevertinamos) įvertintos vadovaujantis Europos Sąjungos EGADP NRŽ (Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės „nedaryti reikšmingos žalos“) gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą. Atsižvelgiant į numatomų veiklų pobūdį, ES Strateginę darbotvarkę 2024–2029 m.¹⁴, ES saugumo ir gynybos strateginį kelrodį¹⁵, Karinio mobilumo veiksmų planą 2.0¹⁶, Europos gynybos pramonės strategiją (*EDIS*)¹⁷, ES pasirengimo

¹³ Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 „Dėl Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano patvirtinimo“.

¹⁴ [ES strateginė darbotvarkė 2024–2029 m.](#)

¹⁵ [ES saugumo ir gynybos strateginis kelrodis](#)

¹⁶ [Karinio mobilumo veiksmų planas 2.0](#)

¹⁷ [Europos gynybos pramonės strategija](#)

krizėms strategiją¹⁸, galima konstatuoti, kad planuojamos tvarios investicijos į gynybos ir saugumo pramonės stiprinimą, geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros apsaugos ir energetinės infrastruktūros atsparumo didinimą, karinio mobilumo, gynybos infrastruktūros atsparumo ir civilinės parengties stiprinimą bei civilinės parengties įgūdžių skatinimą bei socialinio būsto plėtrą nebus susijusios nei su reikšmingais požeminio vandens eksploatavimo pokyčiais, nei padidėjusia ilgalaikė vandens, oro, dirvožemio ar kitų aplinkos komponentų tarša ar atliekų susidarymu, todėl nelems aplinkos kokybės normų viršijimo.

3.6. Ar teritorija yra jautri ir (arba) vertinga aplinkos apsaugos požiūriu

Atsižvelgiant į informaciją, pateiktą šio dokumento 3.3 poskyryje, reikia pripažinti, kad Lietuvos Respublikos teritorija yra vertinga ir todėl nemaža dalis jos yra jautri aplinkos apsaugos požiūriu. Tačiau planuojamos investicijos nelems reikšmingų gamtos išteklių eksploatavimo pokyčių ar padidėjusios vandens, oro, dirvožemio ar kitų aplinkos komponentų taršos, todėl reikšmingų neigiamų pasekmių teritorijai nenumatoma.

¹⁸ [European Preparedness Union Strategy](#)

4. INFORMACIJA APIE PLANO AR PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ APLINKAI REIKŠMINGUMĄ

Pateikiamos visų nagrinėjamų specialiųjų prioritetų veiklų pasekmės aplinkos komponentams. Visose lentelėse naudojami tokie sutartiniai ženklai:

- + tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės;
- tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės;
- + / - tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės;
- 0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių;
- ? nepakanka informacijos.

11 specialusis prioritetas „Gynybos ir saugumo pramonės stiprinimas“

<p>Aplinkos komponentas</p>	<p>Uždavinys 11.1 – Didinti pramonės pajėgumus, siekiant skatinti gynybos pajėgumų didinimą, pirmenybę teikiant dvejojo naudojimo pajėgumams</p> <p>Veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Didinti įmonių pajėgumus investuoti į inovatyvių produktų, skirtų gynybos ir saugumo sektoriui, kūrimą ir vystymą; • Skatinti Lietuvos inovacijų ekosistemą, išvystant gynybos ir saugumo pramonės įmonėms skirtą viešos priedigos eksperimentavimo, prototipavimo ir bandymų infrastruktūrą; • Skatinti inovacijų bendradarbiavimo partnerystės veiklas gynybos ir saugumo srityje; • Siekiant skatinti investicijas į naujus amunicijos gamybos pajėgumus, didinti gynybos ir saugumo pramonės pajėgumus bei užtikrinti nacionalinį ir viso regiono saugumą. 	
<p>Paviršinis vanduo</p>	<p>Sprendinių pasekmių reikšmingumas</p>	<p>0</p>
	<p>Motyvai, pastabos</p>	<p>Įgyvendinant uždavinį bus investuojama į įmonių MTEP veiklas, gynybos ir saugumo pramonės įmonėms reikalingų viešos priedigos infrastruktūros objektų statybą ir modernizavimą, bandomųjų partijų (prototipų) testavimą, vertinimą ir įsigijimą, amunicijos gamybos pajėgumams sukurti reikalingos infrastruktūros sukūrimą ir gamybos įrenginių įsigijimą. Papildomos taršos, kuri galėtų turėti įtakos paviršinių vandens telkinių ekologiškai ir cheminei būklei, susidarymo grėsmė priklausys nuo vystomų technologijų ir produktų specifikos, taikomų atliekų ir nuotekų tvarkymo technologijų. Reikšmingų neigiamų pasekmių neprognozuojama, tačiau vykdant projektus turi būti užtikrintas aplinkosauginių reikalavimų laikymasis ir, jei</p>

		privaloma, PAV procedūrų atlikimas vėlesniame planavimo etape, kai bus daugiau informacijos apie konkrečius projektus, jų vietas ir technines charakteristikas.
Požeminis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Prognozuojama, kad planuojamos investicijos nebus susijusios su reikšmingais požeminio vandens eksploatavimo pokyčiais ar padidėjusia tarša, tad tiesioginės įtakos požeminio vandens kiekybiniais ar cheminės būklės rodikliams neturės. Siekiant išvengti avarinės/ atsitiktinės taršos patekimo į požeminius vandenius, projektų įgyvendinimo metu, turi būti užtikrintas prevencinių priemonių taikymas ir aplinkosauginių reikalavimų laikymasis.
Aplinkos oras	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	MTEP ir prototipavimo infrastruktūros statybos, bandomųjų partijų gamybos ir vertinimo, bei amunicijos gamybos pajėgumų kūrimo įgyvendinimas turės tiesioginį ir netiesioginį poveikį aplinkos orui. Statybos ir infrastruktūros montavimo etapai gali sukelti trumpalaikį vietinį oro taršos padidėjimą (dulkės, kietosios dalelės, statybos technikos degimo produktai, laikini padidėjęs triukšmas ir transporto srautas), o eksploatacijos etape galimi nuolatiniai šaltiniai — pramoninės degimo emisijos, metalų ir dūmų iš metalo apdirbimo ir suvirinimo, lakiųjų organinių junginių (dažai, tirpikliai, polimerai) iš prototipavimo ir paviršinio apdirbimo procesų, taip pat specifinės toksiškos medžiagos sprogstamųjų arba kovinių komponentų bandymų atveju. Amunicijos gamyba ir testavimai gali sukelti riziką dėl lokalių pavojingų medžiagų išmetimo. Bendras poveikis priklausys nuo technologijų pobūdžio ir masto. Kadangi šio uždavinio veiklos įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą, ir šio uždavinio veiklų metu bus įgyvendinamos gerosios praktikos, naudojamos švarios technologijos, tinkami energetiniai sprendimai (pvz., atsinaujinanti energija), užtikrinamas atliekų ir pavojingųjų medžiagų tvarkymas, statybų metu taikoma dulkių ir išmetimų kontrolė. Todėl šių veiklų įgyvendinimas neturėtų sukelti ilgalaikių reikšmingų pasekmių aplinkos orui.
Klimato veiksniai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Pramonės pajėgumų didinimas gali būti susijęs su papildomu ŠESD emisijų susidarymu vykdant darbus ir gamybą, tačiau toks poveikis nacionalinio ŠESD emisijų balanso reikšmingai nepaveiks ir netrukdytų siekti nacionalinių klimato kaitos švelninimo tikslų. Planuojamos veiklos yra neutralios prisitaikymo prie klimato kaitos atžvilgiu, nes nėra numatomi nei veiksmai, kurie prisitaikymą padidintų, nei veiksmai, trukdantys prisitaikyti prie besikeičiančių klimato sąlygų.

Dirvožemis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Šios veiklos įgyvendinimas gali turėti daugiausia lokalių poveikį dirvožemiui, susijusį su bandymų ir gamybos infrastruktūros plėtra. Naujos laboratorijos, testavimo ir demonstravimo teritorijos, taip pat amunicijos gamybos pajėgumų įrengimas gali lemti fizinį dirvožemio sluoksnio pažeidimą statybos metu, natūralaus dirvožemio dangos pakeitimą dirbtine (asfaltu, betonu ar technine danga) bei laikinas teršalų patekimo rizikas iš statybinės technikos ar medžiagų. Gamybos ar bandymų metu, ypač amunicijos ir prototipų testavimo vietose, gali kilti cheminės taršos pavojus, jei nebus tinkamai tvarkomi metalai, sprogstamosios ar pavojingos medžiagos. Šių pasekmių galima išvengti ar jas tinkamai sutvarkyti taikant technines apsaugos priemones, tinkamą sandėliavimo, atliekų surinkimo ir pavojingų medžiagų izoliavimo praktiką, taip pat rekultivuojant pažeistas teritorijas po statybų ar bandymų. Ilguoju laikotarpiu pasekmės būtų neutralios.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Gamybos infrastruktūros plėtra ir pajėgumų didinimas gali turėti neigiamų pasekmių biologinei įvairovei tuo atveju, jei nauji objektai būtų įrengiami saugomų teritorijų artimoje aplinkoje ar kitose biologinės įvairovės atžvilgiu jautriose vietovėse, pvz., saugomų augalų rūšių augavietėse, saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose, migracijos keliuose ir pan. Siekiant išvengti neigiamų pasekmių, planuojant investicijas į infrastruktūros ir gamybos pajėgumų plėtrą konkrečių projektų poveikio tikimybė turi būti įvertinta, jei reikia, PAV procedūrų metu. Kadangi šio uždavinio veiklos įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, laikoma, kad jų įgyvendinimas atitinka NRŽ principą.
Kraštovaizdis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Neigiamas pasekmes kraštovaizdžiui galėtų daryti nauji gamybiniai objektai (statiniai ar infrastruktūra), kurie dėl savo vizualinių ir erdvinį parametrų galėtų tapti kraštovaizdžio dominantėmis, paveikti raiškų ir ypač raiškų kraštovaizdį, jei jų įrengimo (statybos) vietos patektų į regyklas, plačių ir gilių panoramų apžvalgos vietas ir pan. Atskirų remiamų veiklų pasekmių kraštovaizdžiui vertinimas turės būti atliekamas PAV procedūrų metu. Atsižvelgiant į tai, kad reikšmingą poveikį galinčios daryti veiklos vertinguose kraštovaizdžiuose nėra leidžiamos, prognozuojama, kad investicijos reikšmingų neigiamų pasekmių kraštovaizdžiui neturės.
Kultūros paveldas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0

	Motyvai, pastabos	Šių veiklų įgyvendinimas potencialiai galėtų turėti vietinį poveikį kultūros paveldui, priklausantį nuo to, kur bus įrengiami nauji objektai ar rekonstrukcijos. Numatoma, kad dauguma MTEP infrastruktūros, testavimo laboratorijų ir prototipavimo infrastruktūros bus planuojamos esamose ar pramoninėse zonose, todėl tiesioginės sąsajos su kultūros paveldo vertybėmis nebus. Tačiau, jei kai kurie projektai būtų plėtojami naujose teritorijose, ypač netoli paveldosauginių vietovių, archeologinių radimviečių ar istoriškai jautrių teritorijų, reikėtų įvertinti potencialias pasekmes kultūros paveldui. Statybos metu bus laikomasi prevencinių priemonių – nevykdyti žemės darbų be išankstinio archeologinio vertinimo, išlaikyti vizualinį suderinamumą su aplinka, vengti triukšmo ir vibracijos poveikio seniesiems objektams. Atsižvelgiant į tai, bendros pasekmės kultūros paveldui vertinamos kaip neutralios.
Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Šių veiklų įgyvendinimas gali turėti nedideles laikinas pasekmes materialiniams antropogeniniams ištekliams, susijusiems su naujos ar modernizuojamos infrastruktūros kūrimu, laboratorijų, testavimo ar prototipavimo infrastruktūros statybos ar rekonstrukcijų metu, nes bus naudojami esami žemės plotai, energetinės, transporto bei inžinerinės komunikacijos. Tačiau kuriama infrastruktūra didins bendrą materialinių išteklių kiekį – atsiras nauji ar modernizuoti pastatai, įrenginiai, technologinė įranga, kas stiprins šalies pramoninį ir inovacijų potencialą. Ilguoju laikotarpiu veiklos turės teigiamas pasekmes, nes moderni ir saugi infrastruktūra užtikrins efektyvesnį materialinių vertybių naudojimą, technologinį atsparumą bei jų išsaugojimą.
Atsinaujinantys ir neatsinaujinantys gamtos ištekliai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Šių veiklų įgyvendinimas gali turėti laikinas pasekmes neatsinaujinantiems gamtos ištekliams, daugiausia dėl statybinių medžiagų, metalo, plastiko, energijos ir kuro naudojimo statybos, rekonstrukcijos bei gamybos įrangos diegimo metu. MTEP ir gamybos infrastruktūros plėtra pareikalaus tam tikro kiekio neatsinaujančių žaliavų (cemento, plieno, stiklo, plastiko, elektroninių komponentų), tačiau naudojant šiuolaikinius technologinius sprendimus bei perdirbamas medžiagas, šių išteklių vartojimas gali būti reikšmingai optimizuotas. Pasekmės atsinaujinantiems gamtos ištekliams bus neutralios ar net teigiamos – dauguma projektų bus vykdomi esamose pramoninėse ar urbanizuotose zonose, todėl tiesioginių pasekmių miškams, vandens ištekliams ar biologinei įvairovei neturėtų būti. Nauja infrastruktūra ir technologinė įranga skatins tvarų išteklių naudojimą, energetinį efektyvumą, mažinant ilgalaikes pasekmes aplinkai.
Žmonių sveikata	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0

	Motyvai, pastabos	Investicijos į infrastruktūros ir gamybos pajėgumų plėtrą, prototipų testavimą galėtų turėti neigiamų pasekmių žmonių sveikatai, jei dėl vykdomos veiklos didėtų aplinkos (vandens, oro, dirvožemio) tarša ar generuojama fizinė tarša (pvz., triukšmas, vibracijos, kvapai), kurie didina sergamumą ūminėmis ir lėtinėmis (kraujotakos, kvėpavimo, virškinimo sistemos) ligomis, piktybiniais navikais ir kt. Tačiau reikšmingų neigiamų pasekmių žmonių sveikatai bus išvengiama taikant prevencines priemones, laikantis privalomų higienos ir aplinkosaugos reikalavimų.
Žmonių gerovė	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Planuojamos investicijos nėra tiesiogiai susijusios su žmonių gerovės didinimu, tačiau šių veiklų įgyvendinimas turės netiesiogines teigiamas pasekmes žmogaus gerovei. Šios veiklos prisidės prie ekonominės ir socialinės aplinkos stiprinimo – didins užimtumą, skatins aukštos pridėtinės vertės pramonės augimą bei inovacijų plėtrą gynybos ir saugumo sektoriuje. Naujos MTEP ir gamybos infrastruktūros kūrimas, testavimo ir prototipavimo galimybių plėtra sudarys sąlygas kvalifikuotų specialistų pritraukimui ir darbo vietų kūrimui, o tai teigiamai veiks gyventojų pajamų lygį ir socialinį stabilumą. Nors statybos metu gali pasireikšti laikini nepatogumai (triukšmas, dulkių poveikis, transporto srautai), šios pasekmės yra trumpalaikės. Ilguoju laikotarpiu šis uždavinys prisidės prie aukštesnės gyvenimo kokybės ir visuomenės gerovės, užtikrindama tvarią ekonominę plėtrą, technologinę pažangą ir didesnį valstybės atsparumą išorės grėsmėms.
Žmonių saugumas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Didindamos gynybos pramonės pajėgumus investicijos tiesiogiai prisidės prie šalies ir gyventojų saugumo stiprinimo.
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Šių veiklų įgyvendinimas galėtų turėti netiesioginių pasekmių aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai. Statybos, rekonstrukcijos bei gamybos infrastruktūros įrengimo metu gali būti laikinai sutrikdyta natūrali oro, dirvožemio ir vandens elementų pusiausvyra dėl žemės darbų, technikos eksploatacijos ir medžiagų naudojimo. Tačiau tinkamai planuojant ir taikant taršos prevencijos bei aplinkos atkūrimo priemones, šių sąveikų pasekmės yra valdomos. Ilguoju laikotarpiu moderni technologinė ir gamybinė infrastruktūra, paremta inovacijomis ir efektyvesniu išteklių naudojimu, teigiamai veiks aplinkos komponentų tarpusavio sąveiką, mažindama taršos riziką ir užtikrindama tvaresnę oro, vandens ir dirvožemio kokybės pusiausvyrą.

12 specialusis prioritetas. „Geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros apsaugos, viešųjų vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų valdymo centrų atsparumo didinimas“

Aplinkos komponentas		<p>Uždavinys 12.1 – Saugios prieigos prie vandens, tvarios vandentvarkos, įskaitant integruotą vandentvarką, ir vandens išteklių atsparumo skatinimas</p> <p>Veikla:</p> <ul style="list-style-type: none"> Geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros saugumo stiprinimas, viešųjų vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų valdymo centrų atsparumo didinimas
Paviršinis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Įgyvendinant uždavinį numatytas apsaugos priemonių diegimas viešųjų vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų valdymo centruose negeneruos reikšmingos papildomos į vandens telkinius išleidžiamos taršos apkrovos ir nebus susijęs su vandens telkinių hidromorfologiniais pakeitimais, tad šios veiklos paviršinių vandens telkinių atžvilgiu bus neutralios.
Požeminis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Nors pati veikla pirmiausiai yra orientuota į geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros apsaugą siekiant užtikrinti nepertraukiamą saugaus vartojimui geriamojo vandens tiekimą, įgyvendinti saugos sprendiniai padės nuo galimų neigiamų pasekmių apsaugoti ir pačius požeminio vandens išteklius.
Aplinkos oras	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Numatomos tinkamos apsaugos priemonės, nors ir pareikalaus minimalaus elektros energijos kiekio ar elektroninių atliekų susidarymo, apsaugos aplinkos orą nuo potencialiai daug didesnės taršos (pvz., teršalų patekimo į vandens tiekimo sistemą atveju gali reikėti cheminio valymo/dezinfekcijos, kas sukeltų taršą lakiisiais organiniais junginiais). Taigi, šios priemonės apsaugos aplinkos orą nuo incidentų, kurių likvidavimas galėtų sukelti didesnės oro taršos pasekmes.
Klimato veiksniai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+

	Motyvai, pastabos	Planuojamos veiklos neturės įtakos ŠESD emisijoms, tad klimato kaitos atžvilgiu yra vertinamos kaip neutralios. Vertinant prisitaikymo prie klimato kaitos aspektą galima prognozuoti teigiamą poveikį, nes įgyvendinti sprendimai užtikrins patikimą saugaus geriamojo vandens tiekimą, kuris yra labai svarbus klimato grėsmių akivaizdoje.
Dirvožemis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros ir valdymo centrų atsparumo didinimas gali turėti labai trumpalaikį lokalų fizinį poveikį dirvožemiui kontrolės, signalizacijos ir pan. sistemų diegimo metu. Tokie darbai nepakeis dirvožemio savybių, todėl jam nenumatoma jokių reikšmingų pasekmių. Ilgalaikiu laikotarpiu kaip tik laukiama netiesioginių teigiamų pasekmių dėl sumažėjusios taršos iš nuotekų sistemų rizikos, užkertant kelią incidentams.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Uždavinio įgyvendinimui yra numatyta stiprinti esamų objektų apsaugą nestatant naujų gamybinių objektų ir neplečiant inžinerinės infrastruktūros, todėl fizinio buveinių sunaikinimo ar jų fragmentacijos, gyvūnų trikdymo pavojaus nėra.
Kraštovaizdis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Investicijas planuojama skirti esamų objektų apsaugos sprendimams įgyvendinti. Kadangi naujų objektų statyba ar įrengimas nėra numatytas, investicijos pasekmių kraštovaizdžiui neturės.
Kultūros paveldas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Vertinant Programos keitimo galimų pasekmių reikšmingumą kultūros paveldo objektams ir vietovėms, atsižvelgiama į tai, ar galimas neigiamas tiesioginis fizinis poveikis kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo vietovės vertingosioms savybėms, ar vizualinis poveikis eksploatacijos metu, susijęs su kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo vietovės vertingąsias savybes sudarančių elementų užgožimu ar uždengimu. Numatomos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkytojų atsparumo didinimo priemonės neturės neigiamų pasekmių kultūros paveldo objektams ir vietovėms nei dėl tiesioginio fizinio ar vizualinio poveikio, nei dėl netiesioginio aplinkos taršos poveikio.

Materialiniai antropogeniniai išteklių	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Materialinių antropogeninių išteklių, kurie yra ekonominės veiklos pagrindas, naudojimas dažnai susijęs su gamtos išteklių išgavimu, tarša ir energijos sąnaudomis. Šiuo atveju geriamojo vandens infrastruktūros apsaugos ir vandens tiekėjų bei nuotekų tvarkytojų valdymo centrų atsparumo didinimas nesusijęs su kokiais nors dideliais energijos paklausos, nepanaudotų neperdirbamų medžiagų ir atliekų kiekiais ar apkrautomis logistikos sistemomis. Ilgalaikiu laikotarpiu kaip tik laukiama netiesioginių teigiamų pasekmių dėl sumažėjusios taršos iš nuotekų sistemų rizikos, užkertant kelią incidentams.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Vandens tiekimo infrastruktūros perimetro saugos, pastatų apsaugos, objektų apsauginės signalizacijos, vaizdo stebėjimo, apšvietimo, pavojaus signalizavimo ir įeigos kontrolės sistemos ir pan. gamtos išteklių tiesiogiai nepaveiks. Jei įranga šiai veiklai bus iš gamintojų, taikančių tvarumo principus, pasekmės neatsinaujinantiems ištekliams bus laikinos ir minimalios, o atsinaujinančius išteklius ši veikla netiesiogiai paveiks teigiamai dėl incidentų, o tuo pačiu ir vandenų ir dirvožemio taršos, rizikos sumažinimo.
Žmonių sveikata	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Geriamojo vandens tiekimo apsaugos priemonių įgyvendinimas yra tiesiogiai susijęs su gyventojų sveikatos apsauga, nes mažina geriamojo vandens taršos ir jos neigiamų pasekmių pavojų, užtikrina geriamojo vandens prieinamumą.
Žmonių gerovė	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Investicijos yra skirtos užtikrinti vieną iš svarbiausių žmonių poreikių - patikimą saugaus geriamojo vandens tiekimą, tad vertinamos kaip turinčios teigiamą poveikį žmonių gerovei.
Žmonių saugumas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+

	Motyvai, pastabos	Vandens tiekimo infrastruktūra yra realus sabotažo taikinys, todėl centralizuoto geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros apsaugos stiprinimas yra būtinas siekiant išvengti įsilaužimų, tyčinės vandens taršos. Įgyvendintos priemonės tiesiogiai prisidės didinant nacionalinį saugumą, išlaikant visuomenės pasitikėjimą valstybe bei sudarys sąlygas nepertraukiamai vykdyti visas nuo vandens tiekimo priklausomas valstybės funkcijas.
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Priemonės įgyvendinimas, diegiant perimetro saugos, pastatų apsaugos, apsauginės signalizacijos, apšvietimo, įreigos kontrolės ir vaizdo stebėjimo sistemas, reikšmingų tarpusavio poveikių tarp aplinkos komponentų nesukels. Veiklos vykdomos esamuose objektuose, todėl fizinių pokyčių aplinkoje nebus, o poveikis tarp oro, vandens, dirvožemio ar kitų aplinkos elementų nepasireikš. Netiesiogiai priemonė gali teigiamai veikti aplinkos komponentų tarpusavio sąveiką, nes didesnis infrastruktūros saugumas mažina avarijų ir teršalų patekimo į aplinką tikimybę. Bendras poveikis vertinamas kaip neutralus arba teigiamas, ilgalaikėje perspektyvoje prisidedantis prie aplinkos stabilumo.

13 specialusis prioritetas. „Energetinės infrastruktūros atsparumo didinimas“

Aplinkos komponentas		<p>Uždavinys 13.1 - Energetikos jungčių ir susijusios perdavimo, paskirstymo ir pagalbinės infrastruktūros, taip pat kritinės energetinės infrastruktūros apsauga bei įkrovimo infrastruktūros diegimo skatinimas</p> <p>Veikla:</p> <ul style="list-style-type: none"> Elektros oro linijų pakeitimas kabeliais po žeme miškingose vietovėse
Paviršinis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Miškingose vietovėse elektros oro kabelių keitimas požeminėmis linijomis gali būti susijęs su sedimentų ir biogeninių medžiagų išplovos didėjimu dėl dirvožemio sujudinimo ir organinių medžiagų mineralizacijos vykdant darbus. Tačiau reikšmingo poveikio paviršiniams vandens telkiniams dėl santykinai nedidelių pažeistų dirvožemio plotų ši veikla neturėtų turėti. Yra maža nedidelio trumpalaikio poveikio lokaliame lygmenyje tikimybė.
Požeminis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0

	Motyvai, pastabos	Požeminių kabelių tiesimas miškingose teritorijose teoriškai gali turėti įtakos hidrologiniam režimui, keisti vandens infiltracijos greitį dėl dirvožemio suslėgimo, augalinės dangos pokyčių. Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kad bus paveikiami santykinai nedideli plotai, reikšmingas poveikis požeminio vandens režimui nėra tikėtinas.
Aplinkos oras	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Nors požeminių kabelių tiesimo metu galimas trumpalaikis poveikis aplinkos orui, tačiau ilgalaikis elektros linijų keitimas požeminiiais kabeliais ir išmaniųjų sistemų diegimas turės teigiamas pasekmes aplinkos orui, nes dėl atsparesnių požeminių linijų klimato ir kitiems veiksniams mažės gedimų, avarinių situacijų, taigi mažės tokių situacijų likvidavimui reikalingos energijos, transporto kiekis; be to, požeminiai kabeliai mažina energijos nuostolius perdavimo metu, vadinasi, reikės mažiau elektros gamybos, kurios metu atsiranda teršalų išmetimų į orą.
Klimato veiksniai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Miškingose vietovėse planuojamas elektros oro linijų pakeitimas po žeme einančiais kabeliais yra ypatingai aktualus prisitaikymo prie klimato kaitos kontekste. Tai apsaugos nuo elektros energijos tiekimo sutrikimų, kuriuos sukelia ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai.
Dirvožemis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Požeminių kabelių įrengimo miškingose vietovėse metu galimas lokalus nereikšmingas poveikis dirvožemiui, tačiau šį trumpalaikį poveikį po kabelių įrengimo ilgalaikėje perspektyvoje nusvers teigiamos pasekmės dėl to, jog mažės dirvožemio trikdymas dėl oro linijų avarijų likvidavimo. Išmaniojo elektros tinklo įrengimas taip pat mažins tokių avarijų / incidentų atsiradimą.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Investicijos į požeminių elektros kabelių tiesimą turės reikšmingą teigiamą poveikį biologinei įvairovei dėl sumažėjusio paukščių žūčių skaičiaus, jiems nutūpus ant elektros laidų arba atsitrenkus į juos. Požeminių kabelių linijų tiesimas gali trikdyti ekosistemų pusiausvyrą, tačiau neigiamų pasekmių turėtų būti išvengti tinkamai planuojant darbus, taikant prevencines priemones. Kol kas nėra duomenų, kad pats požeminis kabelis dėl išskiriamos šilumos neigiamai veiktų aplinką. Neigiamos pasekmės gali būti fiksuojamos tik tuo atveju, jei kabeliai būtų tiesiami

		saugomose teritorijose ar kitose biologinės įvairovės atžvilgiu jautriose vietovėse, pvz., saugomų augalų rūšių augavietėse, saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose, migracijos keliuose ir pan. Laikantis teisės aktų reikalavimų, tokių sprendinių turi būti išvengta.
Kraštovaizdis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Elektros oro linijos lemia kraštovaizdžio antropogenizaciją, tad jų pakeitimas po žeme einančiais kabeliais vertinamas kaip teigiamas pasekmes kraštovaizdžiui turinti priemonė.
Kultūros paveldas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Kritinės energetinės infrastruktūros atsparumo didinimas, daugiausiai keičiant oro kabelius požeminiais miškingose teritorijose neturės reikšmingų neigiamų pasekmių kultūros paveldo objektams ar vietovėms. Prevencinės priemonės, tokios kaip kultūros vertybių žemėlapių tikrinimas, archeologinė žvalgyba ir atitinkamas darbų maršrutas leis išvengti tokių pasekmių, jei miškingose vietovėse pasitaikytų archeologinių sluoksnių. Ši priemonė kaip tik turės ilgalaikių teigiamų pasekmių daugiausia dėl vizualinės taršos sumažėjimo ir natūralaus kraštovaizdžio kultūros paveldo vietose atkūrimo.
Materialiniai antropogeniniai ištekčiai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Elektros linijų keitimas požeminiais kabeliais trumpuoju laikotarpiu reiškia šiek tiek padidėjusį žaliavų ir medžiagų poreikį patiems laidams, vamzdžiams, įrangai, tačiau ilguoju laikotarpiu dėl mažesnių avarinių incidentų, mažiau remonto, energijos sutaupymo, palyginti su oro linijomis ir pan. numatomos teigiamos pasekmės, jei bus laikomasi tvarių medžiagų naudojimo reikalavimų. Išmaniųjų sistemų diegimas taip pat turės netiesioginių teigiamų pasekmių įvairiems ištekliams, nes dėl atsparesnių požeminių linijų klimato ir kitiems veiksniams mažės gedimų, avarinių situacijų, taigi mažės tokių situacijų likvidavimui reikalingos energijos, medžiagų, transporto kiekis.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekčiai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Elektros oro linijų keitimas požeminiais kabeliais miškingose vietovėse gali sukelti laikiną poveikį neatsinaujantiems gamtos ištekliams, nes darbų metu bus naudojamos statybinės medžiagos (metalas, plastikas, betonai), elektros įranga, degalai ir energija, kurių gamyba bei naudojimas reikalauja neatsinaujančių žaliavų. Tačiau šis poveikis yra trumpalaikis. Dalis

		<p>naudojamų medžiagų (pvz., metalai, kabelių izoliacija) gali būti perdirbamos, o modernūs technologiniai sprendimai mažina bendrą išteklių sąnaudų intensyvumą.</p> <p>Pasekmės atsinaujinantiems gamtos ištekliams bus teigiamos, nes požeminės linijos leidžia sumažinti miško kirtimus ir poveikį miško ekosistemoms, mažina oro linijų priežiūros metu naudojamos technikos įtaką dirvožemiui, vandeniui ir biologinei įvairovei, taip pat avarijų metu galimos taršos riziką. Ilguoju laikotarpiu ši veikla prisideda prie tvaresnio energijos perdavimo, didesnio infrastruktūros atsparumo klimatiniais reiškiniais bei išteklių išsaugojimo.</p>
Žmonių sveikata	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Energijos tiekimo sutrikimai kelia tiesiogines grėsmes gyventojų sveikatai ir gyvybei, tad tiekimo patikimumą didinančių požeminių elektros kabelių linijų įrengimas yra vertinamas kaip tiesioginę teigiamą įtaką gyventojų sveikatai turinti priemonė. Be to, požeminiai kabeliai turi žemesnį elektromagnetinio lauko poveikį aplinkai ir gyventojams nei oro linijos. Tai netiesiogiai prisideda prie sveikesnės gyvenamosios aplinkos.
Žmonių gerovė	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Gyventojų gerovė tiesiogiai priklauso nuo elektros energijos - ji užtikrina apšvietimą, vandens tiekimą, sveikatos priežiūrą, transportą, ryšius ir kritinės infrastruktūros funkcionavimą. Veikla, didinanti elektros energijos tiekimo patikimumą tiesiogiai prisideda prie gyventojų gerovės užtikrinimo.
Žmonių saugumas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Investicijos į elektros energijos tiekimo patikimumo didinimą tiesiogiai prisideda prie gyventojų saugumo užtikrinimo, nes nuo elektros energijos tiekimo priklauso gyvybiškai svarbios infrastruktūros funkcionavimas.
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Tiesiant požeminius elektros kabelius miškingose teritorijose, galimas laikinas poveikis aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai dėl fizinių žemės darbų, transporto veiklos ir medžiagų naudojimo, tačiau šie poveikiai bus trumpalaikiai ir lokalūs. Ilguoju laikotarpiu ši veikla turės teigiamas sąveikines pasekmes aplinkos komponentams, nes sumažins oro linijų priežiūros metu vykdomų miško kirtimų poreikį, infrastruktūros pažeidžiamumą ir taršos riziką.

14 specialusis prioritetas „Karinio mobilumo stiprinimas“

Aplinkos komponentas		<p>Uždavinys 14.1 - Atsparios gynybos infrastruktūros, pirmenybę teikiant dvejopos paskirties infrastruktūrai, sukūrimas, taip pat karinio mobilumo ES skatinimas ir civilinės parengties gerinimas reikmėms</p> <p>Veikla:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kelių ir geležinkelio transporto infrastruktūros pritaikymas dvejopo naudojimo reikmėms
Paviršinis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Transporto infrastruktūros pritaikymo veiklos (apimančios kelių parametrų gerinimą, pervažų modernizavimą, krovinių terminalų įrengimą, geležinkelio stočių ir kitos svarbios infrastruktūros objektų gerinimą) yra susijusios su fizine intervencija į aplinką ir gali lemti tiek padidėjusias taršos apkrovas, tiek pačių vandens telkinių fizinių modifikavimą (pvz. įrengiant tiltus, viadukus). Neigiamų pasekmių vandens telkiniams išvengti turi padėti vėlesniame planavimo ir projektavimo etape atliekamos PAV procedūros (jei jos reikalingos) bei aplinkosauginių reikalavimų laikymasis.
Požeminis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Planuojami kelių ir geležinkelių infrastruktūros modernizavimo ir pritaikymo darbai gali turėti įtakos požeminių vandens telkinių cheminės būklės rodikliams dėl teršiančių medžiagų infiltracijos vykdant darbus. Poveikio lygis priklausys nuo darbų apimčių, projekto ir vietovės specifikos. Siekiant išvengti reikšmingų neigiamų pasekmių, svarbu užtikrinti prevencinių ir aplinkosauginių priemonių taikymą ir, jei reikės, inicijuoti PAV procedūras.
Aplinkos oras	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Investicijos į transporto infrastruktūrą, pritaikant ją karinio mobilumo reikmėms, gali turėti trumpalaikių vietinių pasekmių aplinkos orui statybos metu, daugiausia dėl statybinės technikos veikimo, transporto srautų padidėjimo, dulkių emisijų ir degalų degimo produktų išmetimo. Šiuos poveikius galima švelninti ar panaikinti, taikant dulkių slopinimo, technikos priežiūros ir pan. priemones. Eksploatacijos metu, atnaujinus infrastruktūrą, pagerėjus kelio dangos būklei ir transporto srautų pralaidumui, ilgalaikės pasekmės aplinkos orui bus teigiamos, nes sumažės degalų sąnaudos, išmetamų teršalų kiekis ir transporto spūsčių sukeliama tarša.

Klimato veiksniai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Transporto infrastruktūros modernizavimas ir pritaikymas dvejopo naudojimo reikmėms atliepia ir poreikį didinti infrastruktūros atsparumą klimato ekstremumams. Todėl prisitaikymo prie klimato kaitos kontekste investicijos vaidins teigiamą vaidmenį.
Dirvožemis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Transporto infrastruktūros pritaikymo kariniam mobilumui metu gali būti trumpalaikių vietinių pasekmių, susijusių su žemės darbais, kasimu, grunto išlyginimu ir transporto judėjimu statybų metu. Šias pasekmes galima efektyviai mažinti ar visai panaikinti taikant aplinkosaugines priemones, pvz., dirvožemio sluoksnio nuėmimo ir atstatymo priemones, darbų planavimą sausuoju laikotarpiu bei taršos prevenciją. Todėl bendros pasekmės dirvožemiui turėtų būti neutralios.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Vykdamas infrastruktūros pertvarkymo bei plėtros projektus yra rizika pakenkti saugomoms teritorijoms, jei jose būtų atliekami darbai. Grėsmės lygis tiesiogiai priklauso nuo konkretaus projekto vykdymo lokacijos ir apimčių. Dėl detalesnės projektinės / techninės informacijos trūkumo išsamesnio pasekmių vertinimo nepavyktų pateikti ir SPAV proceso metu, todėl SPAV nėra tikslingas. Atsižvelgiant į tai, manoma, kad neigiamų pasekmių bus išvengta laikantis galiojančių teisės aktų reikalavimų ir, jei reikia, atliekant PAV.
Kraštovaizdis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Susisiekimo infrastruktūros modernizavimas ar rekonstravimas gali neigiamai veikti kraštovaizdžio kokybę, jei šių darbų vietos patektų į regyklas, plačių ir gilių panoramų apžvalgos vietas ir pan. Atskirų remiamų veiklų pasekmių kraštovaizdžiui vertinimas turės būti atliekamas PAV procedūrų metu. Atsižvelgiant į tai, kad reikšmingą poveikį galinčios daryti veiklos vertinguose kraštovaizdžiuose nėra leidžiamos, prognozuojama, kad investicijos neigiamų pasekmių kraštovaizdžiui neturės.
Kultūros paveldas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0

	Motyvai, pastabos	Ši veikla gali turėti trumpalaikį ir lokalų poveikį kultūros paveldui (vibracija, triukšmas ar vizualinė tarša) infrastruktūros pritaikymo kariniam mobilumui metu, jei kultūros paveldo objektas būtų prie ar pačioje planuojamų darbų vietoje, tačiau kadangi veikla bus vykdoma esamų kelių ir geležinkelių koridoriuose, tiesioginės pasekmės kultūros vertybėms mažai tikėtinos.
Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Ši veikla turės tiesioginių teigiamų ilgalaikių pasekmių materialiniams antropogeniniams ištekliams, kadangi susijusi su transporto infrastruktūros modernizavimu ir jos techninio atsparumo didinimu. Modernizacija pailgins transporto tinklų eksploatacijos trukmę, pagerins jų pralaidumą ir funkcionalumą tiek civilinėms, tiek karinėms reikmėms, taip didindama infrastruktūros vertę ir patikimumą.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Statybos ir rekonstrukcijos kelių ir geležinkelių tinkluose metu bus naudojamos žaliavos (metalas, betonai, asfaltas, plastikas), energija bei degalai. Šie poveikiai bus trumpalaikiai, o tinkamai planuojant tiekimo grandines ir atliekų perdirstimą, neatsinaujančių išteklių naudojimas gali būti optimizuotas. Tuo pat metu ši veikla turės teigiamų pasekmių atsinaujintiems gamtos ištekliams, nes pagerinta transporto infrastruktūra galimai sumažins spūstis, transporto priemonių degalų sąnaudas ir oro taršą, taip netiesiogiai prisidėdama prie švaresnio oro bei ekosistemų išsaugojimo.
Žmonių sveikata	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Tiesioginių pasekmių žmonių sveikatai planuojamos investicijos į infrastruktūros pritaikymą dvejopoms reikmėms neturės, tačiau tam tikrais atvejais geresnė susisiekimo infrastruktūra gali gerinti sveikatos paslaugų pasiekiamumą.
Žmonių gerovė	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Planuojamos investicijos į transporto infrastruktūros pritaikymą dvejopo naudojimo reikmėms tuo pačiu gali prisidėti prie patogesnės ir gyventojų poreikius geriau atitinkančios infrastruktūros sukūrimo. Šiuo požiūriu investicijos gali turėti teigiamą poveikį žmonių gyvenimo sąlygoms.

Žmonių saugumas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Investicijos yra tiesiogiai nukreiptos į nacionalinio saugumo užtikrinimą, gyventojų apsaugą karinių grėsmių akivaizdoje.
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Ši veikla gali turėti laikiną poveikį aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai daugiausia statybos metu, kai dėl žemės darbų, dulkių ir transporto srautų padidėjimo gali būti laikinai paveikti oro, dirvožemio ir paviršinio vandens komponentai. Šie poveikiai yra lokalūs ir valdomi, juos galima sumažinti tinkamai planuojant darbus, naudojant aplinkosaugines priemones ir laikantis nustatytų reikalavimų. Atnaujinus infrastruktūrą, pagerės transporto srautų pralaidumas, sumažės oro tarša ir triukšmo lygis, o tai turės teigiamą poveikį oro, vandens ir dirvožemio tarpusavio pusiausvyrai. Tad bendros pasekmės aplinkos komponentų sąveikai gali būti vertinamos kaip minimalios trumpuoju laikotarpiu ir teigiamos ilguoju.

15 specialusis prioritetas „Gynybos infrastruktūros atsparumo ir civilinės parengties stiprinimas“

Aplinkos komponentas	<p style="text-align: center;">Uždavinys 15.1 - Atsparios gynybos infrastruktūros, pirmenybę teikiant dvejopos paskirties infrastruktūrai, sukūrimas, taip pat karinio mobilumo ES skatinimas ir civilinės parengties gerinimas reikmėms</p> <p>Veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stiprinti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą; • Plėsti gyventojų perspėjimo sirenomis infrastruktūrą; • Sukurti daugiakanalę perspėjimo platformą • Sustiprinti viešąjį saugumą užtikrinančių institucijų pajėgumus atremti hibridines grėsmes, užtikrinti kritinės infrastruktūros objektų fizinę apsaugą ir prisidėti prie šalies gynybos • Užtikrinti BIVP metodo taikymą, administruojant vietos plėtros strategijas, civilinės saugos švietimo srityje • Didinti gyventojų apsaugai reikalingų priedangų prieinamumą ir modernizuoti savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrus
----------------------	---

Paviršinis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Uždaviniui įgyvendinti numatyti veiksmai (sveikatos priežiūros infrastruktūros modernizavimas ir pritaikymas, gyventojų perspėjimo infrastruktūros plėtra, priedangų įrengimas ir modernizavimas, ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų modernizavimas, viešąjį saugumą užtikrinančių institucijų aprūpinimas būtinomis priemonėmis) nėra susiję su tiesioginiu fiziniu poveikiu vandens aplinkai, tad pasekmės vandens ištekliams yra labai mažai tikėtinos.
Požeminis vanduo	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Įgyvendinant numatytus veiksmus neigiamo poveikio požeminiams vandens telkiniams rizika yra minimali, nes fizinės intervencijos, galinčios paveikti cheminę ar kiekybinę požeminių vandens telkinių būklę nėra numatytos.
Aplinkos oras	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Modernizuojant sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą, trumpalaikis vietinis poveikis aplinkos orui gali kilti statybos ar rekonstrukcijos metu dėl dulkių, triukšmo ir statybinės technikos emisijų. Šiuos poveikius galima švelninti ar panaikinti, taikant dulkių slopinimo, technikos priežiūros ir pan. priemones. Po rekonstrukcijos įdiegtos efektyvesnės šildymo, vėdinimo ir energijos tiekimo sistemos leis sumažinti pastatų eksploatacijos metu išmetamų teršalų kiekį, todėl pasekmės aplinkos orui ilguoju laikotarpiu bus teigiamos. Civilinių pratybų metu galimas nebent nedidelis netiesioginis poveikis, tačiau šis poveikis daug kartų mažesnis, nei tas, kuris atsirastų įvairių klimato, pramoninių avarių metu, jei joms nebūtų pasiruošta. Minimalus poveikis aplinkos orui urbanizuotose teritorijose gali būti priedangų statybos ar jų ir savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų modernizavimo metu, kai naudojama technika ir transportas, keliantys trumpalaikius teršalų išmetimus. Tačiau įrengus naują vėdinimo, apšvietimo ir energijos tiekimo infrastruktūrą, galimos teigiamos ilgalaikės pasekmės dėl mažesnio energijos vartojimo ir geresnio patalpų mikroklimato valdymo.
Klimato veiksniai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Investicijos į sveikatos priežiūros infrastruktūros modernizavimą didina sistemos atsparumą ir pasirengimą reaguoti ne tik į karo grėsmių, bet ir klimato krizių atvejus.

		Keičiantis klimatui ir augant ekstremaliųjų reiškinių skaičiui, tinkamas gyventojų perspėjimo sistemų funkcionavimas yra įvardijamas kaip viena svarbiausių prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių. Investicijos, skirtos krizių prevencijai ir tinkamam reagavimui vietos lygiu į ekstremaliuosius įvykius ir situacijas, taip pat prisidės ir prisitaikant prie klimato kaitos – mažins neigiamų padarinių gyventojų turtui, sveikatai ir gyvybei mastą įvykus stichinėms nelaimėms.
Dirvožemis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Modernizuojant sveikatos priežiūros infrastruktūrą ar įrengiant priedangas, poveikis dirvožemiui gali būti susijęs tik su laikiniais žemės darbais – tranšėjų kasimu, pamatų rekonstrukcija ar inžinerinių tinklų atnaujinimu urbanizuotose vietose. Tokie veiksmai gali turėti minimalų trumpalaikį poveikį dirvožemiui, tačiau ilguoju laikotarpiu, sutvarkius teritorijas, apželdinus ir/ar atkūrus dangas, reikšmingų pasekmių dirvožemiui neturėtų būti. Socialinės ir institucinės politikos veiksmai tiesioginių pasekmių dirvožemiui neturės, o geresnė saugumo institucijų civilinė parengtis leis veiksmingiau išvengti incidentų ar juos likviduoti, todėl netiesiogiai tai turės teigiamų pasekmių dirvožemiui ilguoju laikotarpiu.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (jšk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Numatomi veiksmai nėra susiję su saugomomis teritorijomis bei intervencijomis į jautrių teritorijų gamtinę aplinką, tad įtakos biologinės įvairovės apsaugos lygiui neturės.
Kraštovaizdis	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0
	Motyvai, pastabos	Įgyvendinant uždavinio veiksmus intervencijos į kraštovaizdį nebus daromos, tad kraštovaizdžio atžvilgiu investicijos yra neutralios.
Kultūros paveldas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Modernizuojant sveikatos priežiūros įstaigas ar įrengiant priedangas, darbai vyks jau urbanizuotose teritorijose ir/ar jau esamuose pastatuose ar viešojo naudojimo teritorijose, kuriose kultūros vertybių paprastai nėra. Jei kai kurie pastatai ar jų dalys turėtų istorinę ar architektūrinę vertę, rekonstrukcijos darbai turėtų būti atliekami išsaugant autentiškus elementus ir

		<p>laikantis paveldosaugos reikalavimų. Tinkamai įgyvendinus šias priemones, priemonė gali teigiamai prisidėti prie kultūros paveldo išsaugojimo, pagerinant senesnių pastatų techninę būklę ir pritaikant juos šiuolaikiniam naudojimui.</p> <p>Socialinės institucinės politikos veiksmai (perspėjimo platformos ar švietimas) neturės reikšmingo poveikio kultūros paveldo objektams ar vietovėms, kadangi nesusiję su fizinėmis intervencijomis. Greitesnis reagavimas ir geresnis institucijų pasirengimas turės netiesioginių ilgalaikių teigiamų pasekmių, nes leis įvairių krizinių ekstremalių situacijų metu veiksmingai reaguoti.</p>
Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	<p>Taip pat ir ligoninių pastatų bei susijusios infrastruktūros modernizavimas turės teigiamų ilgalaikių pasekmių materialiniams antropogeniniams ištekliams, nes prisidės prie sveikatos priežiūros įstaigų fizinės, techninės, energetinės būklės gerinimo. Po modernizavimo pastatai taps energetiškai efektyvesni, patvaresni ir atsparesni ekstremalioms situacijoms, taip padidinant jų funkcinę vertę ir užtikrinant ilgalaikį visuomenės infrastruktūros išsaugojimą.</p> <p>Techninės gyventojų perspėjimo įrangos atnaujinimas reiškia investiciją į materialinius išteklius, kuri turės ilgalaikių teigiamų pasekmių, nes padės apsaugoti pastatus, infrastruktūrą, tiek viešąjį, tiek privatų turtą, t.y. mažės jų sugadinimo/sunaikinimo rizika.</p> <p>Priedangų įrengimas turės teigiamų ilgalaikių pasekmių esamiems materialiniams ištekliams, nes bus atnaujinami ar pritaikomi jau egzistuojantys pastatai ir inžinerinės struktūros, didinant jų atsparumą ekstremalioms situacijoms. Modernizavus ekstremaliųjų situacijų centrus ir priedangas, bus užtikrintas saugesnis, tvaresnis ir efektyvesnis jų naudojimas.</p>
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	<p>Modernizuojant sveikatos priežiūros įstaigas, neatsinaujinančių gamtos išteklių naudojimas bus susijęs su statybinėmis medžiagomis ir energijos sąnaudomis, tačiau kadangi darbai bus vykdomi esamuose pastatuose, poveikis bus laikinas. Įdiegus modernias inžinerines sistemas, bus mažinamas energijos ir kuro suvartojimas, todėl ilguoju laikotarpiu mažės ir neatsinaujinančių išteklių naudojimas. Pasekmės atsinaujinantiems ištekliams (vandeniui, dirvožemiui, biologinei įvairovei) turėtų būti neutralios, nes veikla vykdoma urbanizuotoje aplinkoje, o aplinkos ištekliai tiesiogiai nebus naudojami ar pažeidžiami.</p> <p>Organizacinio institucinio pobūdžio veiksmai (pvz., švietimas civilinės saugos srityje) tiesioginių pasekmių gamtos ištekliams nesukels. Ryšio ar perspėjimo sistemų diegimui gali reikėti nedidelio kiekio neatsinaujinančių išteklių (elektroninės įrangos, metalo, plastiko), tačiau šis poveikis yra laikinas ir minimalus. Ilguoju laikotarpiu šios veiklos turės netiesiogines teigiamas</p>

		<p>pasekmes atsinaujinantiems gamtos ištekliams, nes sustiprintas reagavimas į ekstremalias situacijas ir geresnė gyventojų parengtis leis greičiau užkirsti kelią avarijoms, gaisrams ar taršos incidentams, kurie galėtų pažeisti vandenį, dirvožemį ar biologinę įvairovę.</p> <p>Priedangų ir ekstremaliųjų situacijų centrų modernizavimas turės minimalias pasekmes neatsinaujinantiems gamtos ištekliams, nes bus naudojamos statybinės medžiagos. Kadangi veiklos vyks urbanizuotose teritorijose ir esamuose pastatuose, atsinaujinantys gamtos ištekliai tiesiogiai paveikti nebus. Priešingai, šių objektų modernizavimas ir energinio efektyvumo didinimas gali netiesiogiai mažinti energijos suvartojimą ir skatinti išteklių tausojimą.</p>
Žmonių sveikata	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Pagrindinis planuojamų investicijų tikslas – gyventojų sveikatos ir saugumo užtikrinimas karo, hibridinių ir klimato grėsmių akivaizdoje. Sveikatos sistemos stiprinimas ir jos atsparumo didinimas, gyventojų perspėjimo bei už visuomenės saugumą atsakingų valstybės institucijų parengties gerinimas, priedangų prieinamumo didinimas ir operatyvaus reagavimo į grėsmes užtikrinimas tiesiogiai prisideda prie gyventojų sveikatos - mažina traumų, mirčių, neįgalumo riziką.
Žmonių gerovė	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Planuojamos investicijos neturės įtakos gyventojų kasdienio gyvenimo rutinai bei materialinėms sąlygoms, tačiau prisideda prie sveikatos išsaugojimo ir saugumo užtikrinimo krizinių situacijų atvejais, tad plačiąja prasme turi teigiamas pasekmes gyventojų gerovei
Žmonių saugumas	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	+
	Motyvai, pastabos	Planuojamos investicijos tiesiogiai atliepia žmonių saugumo poreikius, užtikrindamos savalaikę ir kokybišką medicininę pagalbą, informacijos sklaidą ir gebėjimą reaguoti karo ir klimato grėsmių atveju išvengiant neigiamų pasekmių arba mažinant jų tikimybę.
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika	Sprendinių pasekmių reikšmingumas	0/+
	Motyvai, pastabos	Modernizuojant sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą ir įrengiant priedangas, poveikis aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai bus vietinis ir trumpalaikis, susijęs su statybos darbais bei medžiagų transportavimu. Po modernizavimo įdiegus

	<p>energiją taupančias technologijas ir pažangias inžinerines sistemas, pagerės pastatų energinis efektyvumas, sumažės ilgalaikė tarša, todėl išsilaikys stabilesnė oro, dirvožemio ir vandens sąveika.</p> <p>Numatytos organizacinio pobūdžio veiklos (švietimas civilinės saugos srityje, perspėjimo platformų diegimas) tiesioginių pasekmių aplinkos komponentų sąveikai nesukels. Netiesiogiai jos gali teigiamai paveikti aplinkos elementų tarpusavio pusiausvyrą, nes geresnis perspėjimo ir reagavimo sistemos veikimas leidžia greičiau suvaldyti ekstremalias situacijas, mažinant taršos, avarijų ir stichinių reiškinių pasekmes aplinkai. Taip sustiprinama aplinkos apsaugos grandinė, užtikrinanti komponentų – oro, vandens, dirvožemio ir biologinės įvairovės – tarpusavio stabilumą. Bendros pasekmės aplinkos komponentų ir jų sąveikos požiūriu vertinamos kaip teigiamos ir prevencinio pobūdžio.</p>
--	---

16 specialusis prioritetas „Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas“

Aplinkos komponentas	<p>Uždavinys 16.1. - Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą</p> <p>Veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stiprinti sveikatos priežiūros ir kitų specialistų taktinės medicinos žinias ir specialiąsias kompetencijas, didinti gyventojų sveikatos raštingumą • Stiprinti vietos gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms
Paviršinis vanduo	<p>0</p> <p>Priemonė skirta kompetencijų ir įgūdžių ugdymui ir yra neutrali aplinkos kokybės rodiklių atžvilgiu.</p>
Požeminis vanduo	<p>0</p> <p>Priemonė skirta kompetencijų ir įgūdžių ugdymui ir yra neutrali aplinkos kokybės rodiklių atžvilgiu.</p>
Aplinkos oras	<p>0/+</p> <p>Tiesioginių pasekmių aplinkos orui dėl geresnio sveikatos specialistų ir gyventojų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms nėra, tačiau gali būti nemažas netiesioginis teigiamas poveikis: tinkamai pasirengę specialistai galės operatyviau ir rezultatyviau reaguoti į įvairias grėsmes ir taip mažinti potencialias neigiamas pasekmes, jei tokio pasirengimo nebūtų. Gyventojų pasirengimas padės jiems geriau suprasti energijos naudojimo, ugnies, dūmų poveikio ir kt. pasekmes ir tokį žinojimą pritaikyti įprastuose gyvenimuose.</p>
Klimato veiksniai	<p>+</p>

	Pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms gerinimas yra labai aktualus prisitaikant prie klimato kaitos, užtikrinant savalaikę ir tinkamą reakciją, mažinant neigiamas ekstremaliųjų situacijų pasekmes žmonių sveikatai ir turtui.
Dirvožemis	0/+
	Tiesioginių pasekmių dirvožemiui dėl geresnio sveikatos specialistų ir gyventojų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms nėra, tačiau gali būti netiesioginių teigiamų pasekmių - tinkamai pasirengę specialistai galės operatyviau ir rezultatyviau reaguoti į įvairias grėsmes ir taip mažinti potencialias neigiamas pasekmes, jei tokio pasirengimo nebūtų. Gyventojų pasirengimas padės jiems geriau suprasti, pvz., poveikio išpylus kurą, chemines medžiagas ar kt. teršalus, pasekmes dirvožemiui ir tokį žinojimą pritaikyti įprastuose gyvenimuose.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	0
	Įgyvendinant uždavinį fizinis poveikis aplinkai nebus daromas, tad investicijos aplinkos kokybės rodiklių atžvilgiu yra vertinamos kaip neutralios.
Kraštovaizdis	0
	Įgyvendinant uždavinį fizinis poveikis aplinkai nebus daromas, tad investicijos aplinkos kokybės rodiklių atžvilgiu yra vertinamos kaip neutralios.
Kultūros paveldas	0/+
	Tiesioginių pasekmių kultūros paveldui dėl geresnio sveikatos specialistų ir gyventojų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms nėra, tačiau gali būti nemažas netiesioginis teigiamas poveikis: tinkamai pasirengę specialistai galės operatyviau ir rezultatyviau reaguoti į įvairias grėsmes ir taip mažinti potencialias neigiamas pasekmes, jei tokio pasirengimo nebūtų.
Materialiniai antropogeniniai ištekliai	+
	Tiesioginių pasekmių materialiniams antropogeniniams ištekliams dėl geresnio sveikatos specialistų ir gyventojų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms nėra, tačiau gali būti nemažas netiesioginis teigiamas poveikis: tinkamai pasirengę specialistai galės operatyviau ir rezultatyviau reaguoti į įvairias grėsmes ir taip apsaugoti ar evakuoti materialius objektus (pvz., ligoninių įrangą, vaistų atsargas, laboratorijas ir pan.). Informuoti gyventojai taip pat galės pritaikyti savo žinias, taip sumažindami žalą pastatams, infrastruktūrai, turtui.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	0
	Tiesioginių pasekmių gamtos ištekliams dėl šios priemonės nebus. Galimas labai nežymus neatsinaujinančių išteklių naudojimas mokymų ar pratybų metu (transportui, informacinėms priemonėms, įrangai), tačiau tai minimalus laikinas ir visiškai valdomas poveikis. Ši priemonė

	stiprina visuomenės gebėjimą atpažinti ir valdyti aplinkos rizikas, todėl netiesiogiai prisideda prie atsinaujinančių išteklių – vandens, dirvožemio ir biologinės įvairovės – apsaugos ekstremalių situacijų metu.
Žmonių sveikata	+
	Planuojamos investicijos užtikrins sveikatos priežiūros sistemos tvarumą ir atsparumą, sudarys galimybes operatyviai teikti reikalingą pagalbą ekstremaliosios situacijos, krizių ar karo atvejais taip mažindamos neigiamas pasekmes žmonių sveikatai.
Žmonių gerovė ir saugumas	+
	Planuojamos investicijos prisidės prie civilinės parengties stiprinimo, formuos gyventojų ir sveikatos specialistų įgūdžius bei didins pasirengimą efektyviai ir greitai reaguoti ekstremalių situacijų ir krizių metu.
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika	+
	Ši priemonė neturi tiesioginio fizinio poveikio aplinkos komponentams. Vis dėlto jos įgyvendinimas gerina institucijų ir visuomenės gebėjimą laiku atpažinti bei valdyti ekstremalius įvykius, galinčius paveikti aplinkos elementų tarpusavio pusiausvyrą (pvz., cheminių medžiagų išsiliejimus, gaisrus ar nuotekų avarijas). Taip sustiprinama tarpusavio sąveikos tarp oro, vandens, dirvožemio ir biologinių išteklių apsauga. Pasekmės aplinkos komponentų sąveikai vertinamos kaip netiesiogiai teigiamos, stiprinančios aplinkos atsparumą ir mažinančios žalos riziką.

17 specialusis prioritetas „Socialinio būsto fondo plėtra“

Aplinkos komponentas	Uždavinys 17.1. - Galimybių gauti prieinamą ir tvarų būstą skatinimas
	Veikla:
	<ul style="list-style-type: none"> Plėtoti socialinio būsto fondą
Paviršinis vanduo	0
	Planuojamos investicijos į socialinio būsto fondo plėtrą tiesioginio poveikio paviršiniams vandenims neturės, nes neplanuojami jokie veiksmai / sprendiniai, kurie galėtų lemti taršos padidėjimą, vandens telkinių hidrologijos ar morfologijos pakitimus.
Požeminis vanduo	0
	Planuojamos investicijos yra neutralios požeminio vandens atžvilgiu, nes fizinės intervencijos, galinčios paveikti cheminę ar kiekybinę požeminių vandens telkinių būklę nėra planuojamos.
Aplinkos oras	0/+

	<p>Galimi socialinio būsto statybos ar renovavimo darbai gali turėti nežymų trumpalaikį poveikį dėl transporto, dulkių, tačiau bus ilgalaikės teigiamos renovuoto aukštesnės klasės būsto pasekmės, atsižvelgiant į renovuoto būsto mažesnes energijos sąnaudas, kuro suvartojimą, taršą kietosiomis dalelėmis, sumažinus senų šildymo įrenginių naudojimą ir pan.</p> <p>Kadangi šio uždavinio veikla įvertinta vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą, ir šios veiklos metu bus įgyvendinamos gerosios praktikos, naudojamos švarios technologijos, tinkami energetiniai sprendimai (pvz., atsinaujinanti energija), užtikrinamas atliekų tvarkymas, statybų metu taikoma dulkių ir išmetimų kontrolė. Todėl šios veiklos įgyvendinimas neturėtų sukelti ilgalaikių reikšmingų pasekmių aplinkos orui.</p>
Klimato veiksniai	+
	Investicijomis numatoma didinti modernaus ir tvaraus socialinio būsto prieinamumą, taip prisidedant ir prie klimato tikslų, nes tokie būstai pasižymi didesniu energetiniu efektyvumu.
Dirvožemis	0
	Tiesioginių ilgalaikių pasekmių dirvožemiui dėl šio uždavinio įgyvendinimo nebus. Galimi socialinio būsto statybos ir/ar renovavimo darbai gali turėti labai mažą trumpalaikį poveikį dėl lokalių darbų, pvz., įrengiant papildomas vandens ar elektros komunikacijas. Šių pasekmių galima išvengti ar jas tinkamai suvaldyti taikant technines apsaugos priemones, tinkamą sandėliavimo, atliekų surinkimo praktiką, taip pat rekultivuojant pažeistas teritorijas. Ilguoju laikotarpiu pasekmės būtų neutralios, o galimas apželdinimas net teigiamai paveiktų dirvožemį. Šio, kaip ir kitų uždavinių, veiklos įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis ir laikoma, kad jos atitinka NRŽ principą.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (jšk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	0
	Investuojant į socialinio būsto fondo plėtrą intervencijos į gamtiniu požiūriu jautrias teritorijas, kurios galėtų lemti fizinį aplinkos trikdymą, buveinių, biologinės įvairovės pažeidimus, yra labai mažai tikėtinos.
Kraštovaizdis	0
	Investuojant į socialinio būsto fondo plėtrą naujų objektų statyba ar naujos infrastruktūros įrengimas vertinguose kraštovaizdžiuose, pažeidžiant jų funkcijas, mažai tikėtinas.
Kultūros paveldas	0/+
	Tiesioginių pasekmių kultūros paveldo objektams ar vietovėms šio veiksmo įgyvendinimas neturės, kadangi numatomos veiklos turės būti įgyvendinamos pagal galiojančius teisės aktus; galimas būsto renovavimas nekeičia vertingosios urbanistinės struktūros. Pastatų pritaikymas žmonėms su negalia bet kuriuo atveju turi būti įgyvendinamas laikantis paveldosaugos reikalavimų. Galimos netiesioginės teigiamos pasekmės, jei socialinio būsto įkūrimas užkerta kelią pastato apleidimui ar griūčiai.

Materialiniai antropogeniniai ištekliai	<p style="text-align: center;">0/+</p> <p>Šių veiklų įgyvendinimas gali turėti nedideles laikinas pasekmes materialiniams antropogeniniams ištekliams, susijusiems su nauja statyba ar būsto renovavimu, nes bus naudojami esami žemės plotai, energetinės, transporto bei inžinerinės komunikacijos. Tačiau kuriama ar renovuojama infrastruktūra didins bendrą materialinių išteklių kiekį – atsiras nauji ir/ar modernizuoti pastatai, t. y. bus gerinama materialinių išteklių kokybė, išsaugomi urbanistiniai ištekliai, gerinami inžineriniai tinklai, mažinamas išteklių naudojimas eksploatacijos metu.</p>
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	<p style="text-align: center;">0/+</p> <p>Šios veiklos įgyvendinimas gali turėti laikinas pasekmes neatsinaujinantiems gamtos ištekliams, daugiausia dėl statybinių medžiagų, metalo, plastiko, energijos ir kuro naudojimo statybos ar būsto renovavimo metu, tačiau naudojant šiuolaikinius technologinius sprendimus bei perdirbamas medžiagas, šių išteklių vartojimas gali būti reikšmingai optimizuotas. Ilguoju laikotarpiu priemonė turės teigiamą poveikį tiek neatsinaujinantiems, tiek atsinaujinantiems ištekliams, nes mažės kuro ir energijos poreikis šildymui, o tai savo ruožtu mažins iškastinių žaliavų naudojimą ir oro taršą, gerins ekosistemų būklę, t. y. prisidės prie efektyvesnio ir tvaresnio išteklių naudojimo.</p>
Žmonių sveikata	<p style="text-align: center;">+</p> <p>Gyvenamoji aplinka turi reikšmingą įtaką gyventojų sveikatos rodikliams, emocinei būklei, tad tinkamų, saugių gyvenimo sąlygų sudarymas socialiai pažeidžiamiems asmenims (ypatingai vaikams) prisideda prie jų sveikatos išsaugojimo.</p>
Žmonių gerovė ir saugumas	<p style="text-align: center;">+</p> <p>Planuojami veiksmai prisidės prie socialinės atskirties ir skurdo mažinimo, didins pažeidžiamiausių gyventojų grupių saugumą, skatins pasitikėjimą valstybe.</p>
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika	<p style="text-align: center;">+</p> <p>Ši veikla reikšmingų poveikių aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai nesukels. Laikini poveikiai gali pasireikšti tik socialinio būsto statybos ir renovacijos metu dėl energijos ir medžiagų naudojimo, tačiau šie procesai yra riboto masto ir valdomi. Po atnaujinimo pagerėjęs pastatų energetinis efektyvumas mažina išmetamų teršalų kiekį, o tai netiesiogiai teigiamai veikia aplinkos komponentų tarpusavio ryšius. Bendros pasekmės aplinkos komponentų sąveikai vertinamos kaip neutralios trumpuoju laikotarpiu ir teigiamos ilgalaikėje perspektyvoje.</p>

5. KITA INFORMACIJA

5.1. Informacija apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti

Atrankos dėl SPAV metu atliktos pasekmių aplinkai reikšmingumo analizės rezultatai leidžia teigti, kad Programos keitimo įgyvendinimas nelems reikšmingų ilgalaikių gamtos išteklių eksploatavimo pokyčių ar padidėjusios vandens, oro, dirvožemio ar kitų aplinkos komponentų taršos, kadangi veiklos bus įgyvendinamos laikantis NRŽ principo.

Tačiau, įgyvendinant Programos keitimą gali atsirasti poreikis nustatyti neigiamų (nors ir trumpalaikių ir nereikšmingų) pasekmių išvengimo, sumažinimo ar kompensavimo priemones. Tokiais atvejais šios priemonės turės būti numatomos rengiant konkrečių ūkinės veiklos objektų techninius projektavimo dokumentus, pagal poreikį atliekant planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūras, kai tai privaloma pagal Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nuostatas ar atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, kai tai privaloma pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 13 d. įsakymo Nr. V-474 „Dėl Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“ nuostatas (planuojant konkrečios ūkinės veiklos projektus, kai numatomos ūkinės veiklos rūšys, kurioms sanitarinės apsaugos zonų ribos nustatomos ar tikslinamos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo būdu, tačiau joms nustatyti ar tikslinti neatliekamas poveikio aplinkai vertinimas).

5.2. Informacija apie galimą visuomenės nepasitenkinimą planu ar programa

Numatoma, kad visuomenės nuomonė bus teigiama, nes Programos keitime numatytos veiklos prisidės prie šalies saugumo stiprinimo, taip pat prie Europos ekonominio saugumo strategijos tikslų siekimo, naujų darbo vietų kūrimo, greitesnės technologinės pažangos, socialinės ir teritorinės ES sanglaudos.